

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
INFORMATIKOS FAKULTETAS
MULTIMEDIJOS INŽINERIJOS KATEDRA

Živilė Švetkauskaitė

**Socialinių priemonių panaudojimas nuotolinio
mokymosi aplinkoje**

Magistro darbas

Vadovas
lekt. dr. R. Kubiliūnas

KAUNAS, 2011

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
INFORMATIKOS FAKULTETAS
MULTIMEDIJOS INŽINERIJOS KATEDRA

Živilė Švetkauskaitė

Socialinių priemonių panaudojimas nuotolinio mokymosi aplinkoje

Magistro darbas

Recenzentas
Dr. Gytis Cibulskis

2011.05.31

Vadovas
lekt dr. Ramūnas Kubiliūnas

2011.05.31

Atliko IFN-9/2 gr. stud. Živilė Švetkauskaitė

2011.05.31

KAUNAS, 2011

TURINYS

SUMMARY.....	7
ĮVADAS.....	8
1. SOCIALINĖS TINKLAVEIKOS SAMPRATA IR REIŠMĖ ŠIUOLAIKINIAME GVENIME.....	10
1.1 Realieji socialiniai tinklai	11
1.2 Virtualūs socialiniai tinklai.....	13
1.3 Socialinių tinklų privalumai ir trūkumai	16
1.4 Socialiniai tinklai Lietuvoje.....	18
1.5 Pasauliniai socialiniai tinklai	20
1.6 Socialinių tinklų pritaikymas versle ir politikoje bei jų teikiama nauda	21
1.7 Socialinės programinės įrangos grupės	23
1.8 Socialinės tinklaveikos įtaka besimokantiesiems (tyrimas)	24
2. SOCIALINĖS TINKLAVEIKOS ĮRANKIŲ PANAUDOJIMAS MOKYMOSI PROCESĖ	29
2.1 Virtualiųjų mokymosi aplinkų apžvalga.....	29
2.2 Socialinės tinklaveikos pritaikymas mokymosi procese	33
3. SOCIALINIŲ ĮRANKIŲ PRITAIKYMAS VIRTUALIOJE MOKYMOSI APLINKOJE	35
3.1 Virtuali mokymosi aplinka	35
3.2 Virtualios mokymosi aplinkos papildymas socialinės tinklaveikos įrankiais	39
3.3 Socialinių tinklų priemonės	40
3.4 Socialinio tinklo „Facebook“ įrankių integravimas į „Moodle“ virtualią mokymosi aplinką.....	42
3.5 Integruotų įrankių apžvalga ir testavimas.....	45
IŠVADOS	51
LITERATŪRA.....	52

TERMINŲ IR SANTRUMPŲ ŽODYNAS.....	54
PRIEDAI.....	55
1 Priedas. Socialinės tinklaveikos besimokantiesiems įtaka (tyrimas).....	55
2 Priedas. Socialinių tinklų naudojimas Lietuvos aukštosiose mokyklose (tyrimas)	66
3 Priedas. „Facebook“ socialinių priemonių kodai skirti integravimui su „Moodle“ virtualia mokymosi aplinka.....	68

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Kai kurių socialinių tinklų svetainių kategorijų pavyzdžiai	16
2 lentelė. Mokymosi proceso sistemos.....	37
3 lentelė. Lietuvos valstybiniuose universitetuose naudojami socialiniai tinklai ir jų įrankiai	66
4 lentelė. Lietuvos valstybinėse kolegijose naudojami socialiniai tinklai ir jų įrankiai.....	67

Paveikslų sąrašas

1 pav. Socialinio tinklo struktūra	10
2 pav. Socialinių tinklų populiarumas įvairiose šalyse	15
3 pav. Priežastys kodėl naudojamasi socialiniais tinklais	25
4 pav. Socialinių tinklų naudojimo dažnumas	26
5 pav. Socialinių tinklų įtaka mūsų gyvenimui	26
6 pav. Socialinių tinklų panaudojimas mokymosi tikslams	27
7 pav. Socialinių tinklų įtaka mokymosi procesui	27
8 pav. „ATutor“ mokymosi sistemos bendras vaizdas	29
9 pav. Blackboard Vista pavyzdys	30
10 pav. „Moodle“ aplinkoje sukurto kurso architektūros pavyzdys	31
11 pav. Į studentą orientuotas mokymosi procesas	33
12 pav. Virtualios mokymosi aplinkos pagrindiniai bruožai	36
13 pav. Virtualiųjų mokymosi aplinkų įvairovė ir jų sąryšiai	38
14 pav. Bendra virtualiosios mokymosi aplinkos sandara	39
15 pav. Socialinės tinklaveikos įrankių integravimas į VMA	42
16 pav. <i>Like</i> funkcijos integravimas į „Moodle“ aplinką. Pavyzdys nr.1	45
17 pav. <i>Like</i> funkcijos integravimas į „Moodle“ aplinką. Pavyzdys nr.2	46
18 pav. Prisijungimo prie „Facebook“ langas	46
19 pav. Paviešinta informacija „Facebook“ asmeniniame profilyje	47
20 pav. „Facebook“ <i>pages</i> pavyzdys	48
21 pav. Funkcijos <i>send</i> veikimo pavyzdys	49
22 pav. Funkcijos <i>send</i> veikimo pavyzdys	49
23 pav. Paviešintas pranešimas „Facebook“ asmeniniame profilyje	50

SUMMARY

Implementation of social tools in distance learning environment

Nowadays, social networks are used by almost everyone and not only for communicate with friends. Cafes-restaurants, museums are using them for advertising, business – in order to cater for customers' needs, even political parties or individual politicians are trying to improve their ratings with social networks. Benefits are recognized by nearly everyone. So why not to combine social networking and learning process by integrating some social tools into virtual learning environment. This encourages more students to take interest in their education, to communicate with studies friends, to share relevant information. Virtual learning environment (VLE) is a system designed to support teaching and learning in an educational setting.

In this work is described most popular social networks and social tools in Lithuania and world, is carried out the research about social networks and is described how to improve virtual learning environment by integrating some social networking tools into it.

The main purpose of this work was to find social networking tools which can help to make studying process more attractive for student and which fits the best for virtual learning environment.

Key words: virtual learning environment, social networking, social networking tools, social tools integration.

[VADAS

Socialinis tinklas - socialinė struktūra, sudaryta iš mazgų - socialinių objektų (žmonių arba organizacijų) ir jų tarpusavio priklausomybių (socialinių tarpusavio santykių).

Socialinių tinklų formavimasis internete paskatino naujų būdų bendrauti ir keistis informacija atsiradimą. Atsirado galimybė lengviau: susirasti bendraminčių pagal kategorijas (pvz., pagal amžių, pomėgius, bendras veiklas); susisiekti su draugais, fanais ar jų susirasti naudojant trumpus gyvenimo aprašymus; rekomenduoti ar išreikšti pasitikėjimus vieni kitais.

Socialinių veikėjų jungimasis į tinklus, naujų ryšių užmezgimas, tinklų sujungimas - socialinės veiklos, kurias vienija ryšių mezgimas paprastai įvardijami tinklaveikos sąvoka. Paprasčiau siūloma, tinklaveikos sąvoką apibrėžti, kaip tinklų formavimą tikslingais veiksmais. Tikslingo veiksmo požymis atkreipia dėmesį tinklų dalyvių gebėjimą savo tikslingais veiksmais formuoti tinklų struktūrą.

Socialinė tinklaveika sparčiai išaugo: šiomis internetinėmis paslaugomis nuolat naudojasi 211 milijonų žmonių, o tai sudaro apie tris ketvirtadalius visų interneto naudotojų (išankstiniais duomenimis iš viso yra daugiau nei milijardas naudotojų). Pirmiausia jomis naudojasi jauni žmonės, sulaukę 16 ir vyresni; nepaisant šio sektoriaus augimo, kai kurių paslaugų ištikimų naudotojų nėra daug. Europos Komisijos išankstiniais duomenimis socialinių tinklų svetainės (STS) nuolat pritraukia apie 40 mln. naudotojų Europoje, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad praėjusiais metais lankomumas padidėjo apie 35 proc. ir prognozuojama, kad iki 2012 m. naudotojų skaičius išaugs daugiau nei du kartus ir sieks 107,4 mln.

Pasak Dr. Subrahmanyam Karuturi socialiniame tinkle galima:

- ✓ Sutikti tomis pačiomis temomis besidominčius asmenis;
- ✓ Laisvai reikšti mintis;
- ✓ Surasti draugų;
- ✓ Teikti asmeninius skelbimus;
- ✓ Apsikeisti žiniomis.

Praturtinus virtualiąją mokymosi aplinką (VMA) socialinės tinklaveikos įrankiais besimokantiesiems būtų daug paprasčiau sekti aktualią informaciją, dalintis savo mintimis ir bendrauti su savo kolegomis. Nors yra teigiama, kad dabar besimokantysis yra viso mokymosi proceso centre, tačiau šis teiginys Lietuvoje vis dar prasilenkia su tikrove. Galima drąsiai teigti, kad didžioji dalis besimokančiųjų tikrai naudojasi bent vienu socialiniu tinklu. Todėl šiuo darbu pabandydysime mokymosi procesą padaryti kuo priimtinesnį pačiam besimokančiajam.

Virtualioji mokymosi aplink „Moodle“ bus papildyta socialinės tinklaveikos įrankiais. Tai netik palengvins besimokančiųjų tarpusavio bendravimą, bet ir paskatins juos daugiau domėtis savo lankomais kursais.

Tiriamąo darbo sritis yra virtualiosios mokymosi aplinkos ir socialiniai tinklai.

Tyrimo objektas – socialinės tinklaveikos panaudojimas mokymosi tikslais.

Tiriamąo darbo tikslas yra papildyti virtualiąją mokymosi aplinką „Moodle“ socialinėmis priemonėmis, skatinančiomis besimokančiųjų aktyvumą.

Uždaviniai tiriamajam darbui:

1. Išanalizuoti socialinės tinklaveikos sistemas (svetaines), naudojamas tiek Lietuvoje tiek pasaulyje, siekiant nustatyti populiariausią, kurios įrankius būtų galima integruoti virtualiojoje mokymosi aplinkoje.
2. Nustatyti socialinės tinklaveikos sistemų trūkumus ir privalumus, siekiant sukurti mokymosi sistemą, tenkinančią besimokančiųjų, pripratusių prie socialinių priemonių, keliamus reikalavimus ir atitinkančią jų poreikius.
3. Išsiaiškinti socialinės tinklaveikos pritaikymo būdus ne tik tarpusavio bendravimui, bet ir kitais tikslais, kurie perduotų socialinių tinklų naudojimo privalumus bei teikiamą naudą virtualiai mokymosi aplinkai.
4. Virtualiojoje mokymosi aplinkoje „Moodle“ integruoti socialinius bendravimo įrankius, kurie skatintų besimokančiųjų aktyvumą pastebimą socialiniuose tinkluose

„Moodle“ virtualioji mokymosi aplinka pasirinkta todėl, kad ji yra atvirojo kodo, šioje aplinkoje studentai turi nemažai modulių, ši aplinka jiems yra jau pažįstama.

Darbo planas. Tiriamajam darbui buvo numatomas toks vykdymo planas:

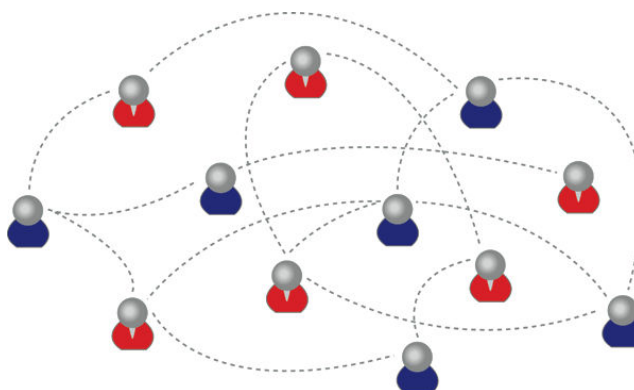
1. Suformuluojamas aiškus darbo tikslas;
2. Surenkami ir išanalizuojami visi darbui reikalingi šaltiniai bei priemonės;
3. Aprašomi analizuotų socialinės tinklaveikos priemonių trūkumai ir privalumai;
4. Atliekama socialinių priemonių integracija į mokymosi aplinką „Moodle“;
5. Vykdomas testavimas (įrankis paleidžiamas veikti ir vartotojai jį gali išbandyti);
6. Nusprendžiama ką reikia keisti ar tobulinti;
7. Atliekamas galutinis sistemos testavimas;
8. Detaliai aprašoma visa tiriamąo darbo eiga.

1. SOCIALINĖS TINKLAVEIKOS SAMPRATA IR REIŠMĖ ŠIUOLAIKINIAME GVENIME

Socialinių tinklų (ST) apibrėžimas priklauso nuo grupės, kurią norime apibrėžti. ST gali būti apibrėžiami tiek iš sociologijos pusės tiek iš interneto. Pabandydysime išsiaiškinti pagrindinius šių grupių skirtumus.

Socialinis tinklas (sociologija) - socialinė struktūra, susidedanti iš individų ar organizacijų, taip vadinamų taškų, kurie glaudžiai susiję vienu ar keliais tarpusavio ryšiais, tokiais kaip draugystė, giminystė, ekonominiai santykiai, seksualiniai ryšiai, religija, išsilavinimas, pomėgiai, socialinė padėtis [6].

Socialinis tinklas (internetas) - interaktyvi interneto struktūra vienijanti tam tikrą, bendrų interesų turinčią narių grupę, kuri ir kuria konkrečios svetainės turinį ir virtualiai bendrauja tarpusavyje, automatizuotomis konkrečios svetainės priemonėmis. Socialinis tinklas internete pavaizduotas 1 paveiksle (paveikslas paimtas iš literatūros šaltinio [6]). (pav. 1).

1 pav. Socialinio tinklo struktūra

Socialiniai interneto tinklai - paskutiniu metu aktyviai plėtojama interneto dalis, kuriai galima priskirti tiek paprastus diskusijų forumus, tiek sudėtingus visuomeninius ar komercinius interneto projektus.

Apibendrinant, socialiniai tinklai tai nėra vien tik virtualiosios bendruomenės. Tai ir lojalių vartotojų klubai, tam tikrų bendruomenių ar jų narių susibūrimai. Socialinių tinklų varomoji jėga - noras bendrauti ir keistis informacija.

Šiame skyriuje išsiaiškinsime iš ko susideda socialiniai tinklai, kuo skiriasi realieji ir virtualūs ST, kokie yra populiariausi ST Lietuvoje, kaip ST yra panaudojami teikiant viešąsias paslaugas, kokie ST privalumai ir trūkumai, kaip ST yra naudojama versle ir politikoje ir kokią tai turi įtaką. Taip pat aptarsime socialinės programinės įrangos grupes bei išanalizuosim atlikto tyrimo „ST įtaka besimokančiajam“ duomenis.

1.1 Realieji socialiniai tinklai

Realieji socialiniai tinklai - tai bendradarbiavimo, partnerystės forma, kuri lanksčiais ryšiais jungia turinčias bendrus tikslus organizacijas, grupes ar individus bei taip pat skatina juos keistis ištekliais ir informacija, taip didindama jų veiklos efektyvumą [13].

Tinklų samprata ir požymiai yra analizuojami pasitelkiant mokslininkų sukurtas socialinių tinklų požymių charakteristikas.

Olandų mokslininko M. Spierts išskiriami požymiai [13]:

- Horizontaliai organizuotas susivienijimas;
- Dėmesys dalyvių tarpusavio santykiams;
- Laisva struktūra;
- Domėjimasis viso tinklo veikla, dalijimasis su partneriais dalykinėmis žiniomis bei patirtimi.

Chaskin išskiriami požymiai [13]:

- Tai veiklų, išteklių, informacijos, galios dalinimasis vardan to, ko viena atskira organizacija negalėtų pasiekti;
- Kiekvienas narys duoda tą veiklą ar informaciją, už kurią jis yra labiausiai vertinamas;
- Tai kompromisas (žinojimas, kada vadovauti, kada dalyvauti).

Tam, kad socialinis tinklas būtų panaudotas sėkmingai reikia atsižvelgti į tam tikrus aspektus.

Socialinio tinklo sėkmės prielaidos:

- Tikslų aiškumas;
- Svarba visoms organizacijoms;
- Aiškus ir akivaizdus kiekvieno partnerio indėlis.

Pirmiausiai tam, kad ST galėtų būti panaudojami reikia išvelgti jų teikiamą naudą.

ST teikiama nauda, kurią svarbu suvokti organizacijoms:

- Dalinimasis rizika ir kaina;
- Didesnė įtaka, galia;
- Mokymasis ir naujų sprendimų radimas;
- Išteklių dalijimasis.

Tinklų kūrimas, partnerių pasirinkimas ir atstovavimas kitaip tariant partnerystė ir bendradarbiavimas taip pat yra ST dalis.

Partnerystė - toks santykis tarp dviejų ar daugiau žmonių, grupių ar organizacijų, kai dėl bendrai suderintų tikslų sutariama dalytis darbo krūviu ir rizika. Bendradarbiavimas yra panašus santykis, tačiau čia nebūtinai sutariama dalytis rizika, t.y darbo krūviu dalijamasi, tačiau gali būti, kad viena organizacija prisiima visą riziką, o kita gali prisiimti tik dalį jos arba neprisiimti visai.

Tinklo sudarymo prielaidos:

- Poreikis dirbti kartu;
- Bendradarbiavimo galimybės;
- Organizacinės galimybės;
- Žinomi ir pasitikėjimą keliantys partneriai;
- Bendradarbiavimas kaip vertybė visiems dalyviams.

Tinklo partnerių narystė:

- Laisva/atvira narystė suteikia didesnes dalyvavimo galimybes, bet neužtikrina tęstinumo, yra pavojus susiformuoti nelygiaverčiams santykiams, sudaromos prielaidos vienos organizacijos ar grupės dominavimui tinkle;
- Fiksuota/formalizuota narystė orientuota į ilgalaikį tęstinumą, kolektyvinius veiksmus, turi aiškia narių atsakomybę, aiškia vadovavimo ir valdymo strategija, bendradarbiavimo sistema.

Tinklo narių pasirinkimas:

- Strateginis - kai galvojama apie galima ar reikalaujama narių indėlių;
- Politinis - kai tinklui yra naudinga, kad dalyvautų konkreti organizacija ar grupė, nepaisant jos indėlio.

Tinklo organizavimo pagrindas yra asmenų iš formalios pagalbos sistemos ir neformalios pagalbos sistemos susitarimas dirbti kartu. Dėl skirtingų funkcionavimo ir bendravimo modelių formalios sistemos neturėtų tikėtis, kad neformalios sistemos pasirinks jų požiūrius. Kuriant tinklą, reikia pasirinkti inovacinius modelius, leidžiančius abiem sistemoms - formaliai ir neformaliai - funkcionuoti kartu. Neformalumas turi būti ne mažinamas, o gerbiamas ir skatinamas.

Tinklo tipai pagal Spierts [13]:

- Probleminiai - dalyviai nori kartu spręsti jiems aktualias problemas; susideda iš oficialių grupių ir organizacijų; jei užsibrėžtas tikslas pasiekiamas, tinklas gali būti panaikintas; iškilus naujai problemai ir ją išanalizavus gali būti sukurta nauja probleminio tinklo struktūra;
- Organizaciniai - nenutrūkstamo pobūdžio, nes jų atliekamos funkcijos yra ilgalaikės, o užsibrėžti tikslai reikalauja nuolatinio dėmesio; neapsiriboja profesionaliomis paslaugų teikimo tarnybomis; atvira struktūra su tinklui būdingais požymiais užtikrina, kad įvairios organizacijos ir iniciatyvinės grupės galės išsaugoti savo autonomiją;
- Pilietiniai - sudaro asmenys arba neformalios grupės; naudingas stengiantis užmegzti socialinius kontaktus, siekiant pripažinimo bei materialinės paramos arba norint patenkinti kitus poreikius; gali turėti daugiau ar mažiau griežtą struktūrą;
- Paramos - sudaromas iš asmenų arba neformalių grupių, siekiančių specifinio tikslo - gauti paramą, kuri padėtų įveikti krizes asmeniniame gyvenime arba darbe; dažniausiai būna laikino pobūdžio, tačiau ilginiui gali persiorganizuoti į kitokio pobūdžio tinklą.

1.2 Virtualūs socialiniai tinklai

Virtualūs socialiniai tinklai apibrėžiami kaip uždaros žiniatinklio bendruomenės, kurios suteikia galimybę individams pristatyti save, užmegzti, nustatyti ir palaikyti ryšius su kitais [6].

Virtualūs socialiniai tinklai be galo sparčiai populiarėja, o vartotojų skaičius nenumaldomai auga. Vartotojų skaičiaus augimą patvirtina ir atlikti tyrimai. Vykusios konferencijos LOGIN metu socialinių tyrimų bendrovė „Macroscope“ atliko tyrimą, kurio metu buvo apklausta 261 konferencijos dalyvis. Rezultatuose rašoma, jog 15,5 proc. tyrimo respondentų yra iki 19 metų amžiaus asmenys. Didžiausia, net 70,1 proc. respondentų dalis yra 20 - 29m. asmenys, kurių didesnė dalis 41,4 proc. - iki 25m. 10,3 proc. tyrimo dalyvių yra 30 - 39m., o likę 4 proc. yra vyresni. Paaiškėjo, kad socialiniais tinklais nesinaudoja tik kas dešimtas, o 85 proc. besinaudojančių prie socialinių tinklų jungiasi kasdien. Netgi nemaža dalis (21,2 proc.) nurodė, kad socialiniuose tinkluose praleidžia 3 ir netgi daugiau valandų per dieną. 22 proc. respondentų nurodė jog negalėdami prisijungti prie kokio nors socialinio tinklo ilgesnį laiką jaučiasi blogai arba labai blogai. 5 proc. tikino tokiomis aplinkybėmis besijaučiantys gerai, o 73 proc. respondentų savijautai tai neturi jokios įtakos [10].

Per pastaruosius metus virtualūs socialiniai tinklai išaugo į milijonus narių turinčias svetaines, sulaukiančias vis daugiau susidomėjimo. 2008 metų pabaigoje pasaulyje buvo per 50 socialinių tinklų svetainių, turėjusių daugiau kaip 1 milijoną registruotų vartotojų [7].

D. Boyd ir N. Ellison virtualių socialinių tinklų svetaines apibrėžia kaip žiniatinklio paslaugą, individams leidžiančią:

- susikurti viešus arba pusiau viešus asmeninius aprašus sistemos viduje;
- įvardyti sąrašą kitų vartotojų, su kuriais palaikomas ryšys;
- matyti, kokie ryšiai sieja kitus svetainės narius.

Šiuo metu vienas populiariausių socialinių tinklų, tiek pasaulyje tiek Lietuvoje „Facebook“, nurodo, kad vidutinis šio tinklo vartotojas turi apie 130 „Facebook“ draugų. Taip pat nurodoma, jog vartotojai per mėnesį šiame socialiniame tinkle praleidžia daugiau nei 500mlrd. minučių, o iš viso vartotojų yra net 500mln [17].

Šie faktai rodo jog šiuolaikiniame pasaulyje negalima ignoruoti virtualių socialinių tinklų.

Pradedant projektuoti virtualų socialinį tinklą, svarbu įvertinti kelis socialinio tinklo kriterijus. Tinklai gali būti kuriami priklausomai nuo poreikių, bendrų interesų ar tikslų. Gali būti kuriami atsižvelgiant į geografinius faktorius, t.y, tinklai gali būti vietiniai, regioniniai, nacionaliniai, tarptautiniai. Taip pat gali būti kuriami pagal tematiką, tam tikrus sektorius, politines pažiūras ir tt.

Tinklo veikimą skatina:

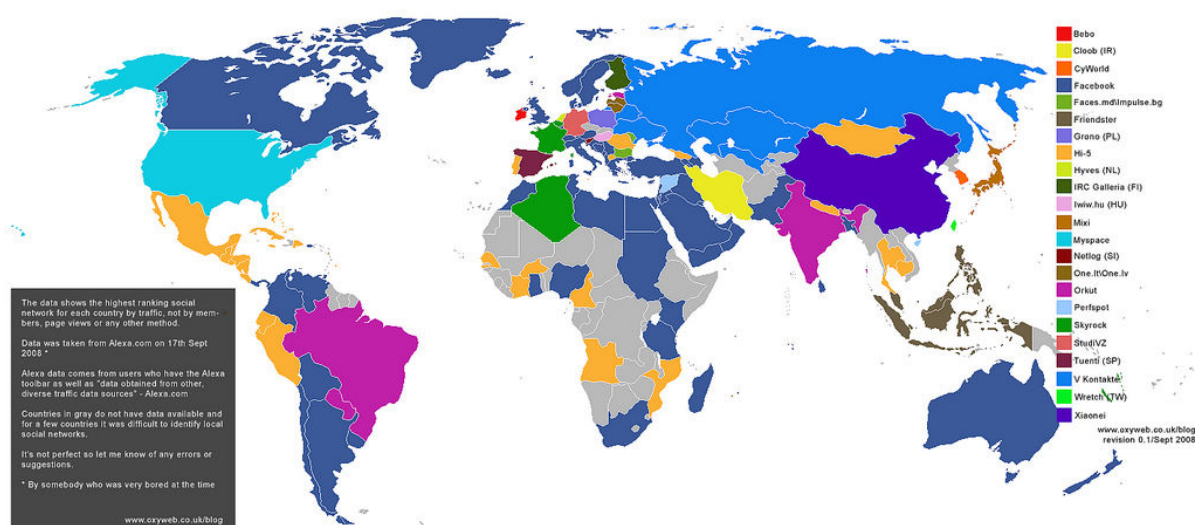
- Bendri tikslai;
- Noras investuoti į tikslą;
- Supratimas bei sutarimas dėl bendro tikslo;
- Įsipareigojimai bendriems tikslams ir planams;
- Įsipareigojimas vadovaujančiuose ir vykdančiuose lygmenyse;
- Personalo dalyvavimas ir asmeninis įsipareigojimas;
- Turimi pakankami ištekliai numatytiems veiklos kryptims.

Virtualūs socialiniai tinklai susideda iš:

- Grupių. Kiekvieno socialinio tinklo dalis yra grupės, kolekcijos, būreliai, gaujos, mylėtojų draugijos, bendrijos ir pan.;
- Profilių- vartotojo veidas internete. Vartotojo vardas, trumpa informacija apie vartotoją;
- Draugystės ryšiai- sąryšiai socialiniame tinkle internete yra būdas parodyti, kad pasitiki kitu vartotoju, t.y. sutinki su juo dalintis savo talpinama informacija, asmeniniais duomenimis,

nuotraukomis, dokumentais, ir tuo pačiu juo domiesi, kad tau įdomus draugo talpinamas turinys, jo mintys, profesija ar hobiai;

- Tinklaraščiai - Tinklaraštis (angliškai, blog) yra interneto svetainėje publikuojamų straipsnių, įspūdžių, naujienų, įvykių ar tiesiog pamąstymų rinkinys;
- Nuorodos - tai nukreipimo būdas į tam tikrą straipsnį, nuotrauką ar panašius dalykus;
- Bylos - tinkle kaupiama medžiaga, kuri jums ar jūsų kolegoms aktuali ir naudinga. Tuo pačiu galima skleisti savo straipsnius, pranešimus, atradimus ir pan.;
- Puslapiai - įrankis, padedantis sukaupti dominančios srities informaciją vienoje vietoje.

2 pav. Socialinių tinklų populiarumas įvairiose šalyse

2 paveikslėlis rodo socialinių tinklų populiarumą (2 pav. paimtas iš literatūros šaltinio [17]).

Pagal savo pobūdį virtualių socialinių tinklų svetainės skirstomos į tris kategorijas [13].

- Pirmoji - bendrieji socialiniai tinklai - bendro pobūdžio svetainės, kurių pagrindinis tikslas - socialinių santykių tarp žmonių palaikymas (pvz., „Facebook“, „MySpace“).
- Antroji - socialiniai tinklai, kurie tiesiogiai sujungti su didžiais portalais (pvz., Yahoo! 360, MSN Spaces).
- Trečioji kategorija - vertikalūs socialiniai tinklai, kurie yra skirti konkrečių interesų ar pomėgių turintiems žmonėms (pvz., Dogster - socialinis tinklas šunų mylėtojams, Xanga - socialinis tinklas paaugliams).

1 lentelė. Kai kurių socialinių tinklų svetainių kategorijų pavyzdžiai

Bendrieji ST	Sujungti su portalais	Vertikalūs
My Space	MSN Spaces	Dogster
Facebook	Yahoo! 360	Gather
Friendster	Orkut	Xanga

1.3 Socialinių tinklų privalumai ir trūkumai

Santykiai ir ryšiai, siejantys socialinio tinklo narius, gali būti labai įvairūs, veikiantys skirtinguose lygmenyse. Socialiniai tinklai gali būti horizontalūs ir vertikalūs, formalūs ir neformalūs, paremti silpnais arba stipriais ryšiais, susiejantys arba sujungiantys, atsižvelgiant į tai, ar juos sudarantys individai ir grupės yra panašūs socialiniame gyvenime svarbių charakteristikų atžvilgiu ar skiriasi [21].

Socialiniai tinklai apibrėžiami kaip uždaros žiniatinklio bendruomenės, kurios suteikia galimybę individams prisistatyti, kurti socialinius tinklus ir nustatyti bei palaikyti ryšius su kitais. Tai žiniatinklio paslauga, leidžianti susikurti viešus arba pusiau viešus asmeninius aprašus (profilus), įvardyti sąrašą kitų vartotojų, su kuriais palaikomas ryšys [21].

Siekiant išsiaiškinti ar tikrai yra tikslinga socialinius tinklus pritaikyti mokymosi tikslais pirmiausia reikėtų išsiaiškinti jų privalumus, dėl kurių būtų nuspręsta pritaikyti ST mokymesi, bei taip pat išsiaiškinti visus įmanomus trūkumus ir juos sumažinti juos iki minimumo. Taip pat trūkumus reikia išsiaiškinti tam, kad būtų aišku ar neteks ateityje susidurti su tokiais sunkumais, kurie neleis socialinių tinklų pritaikyti mokymosi tikslais.

Prisijungę prie socialinių tinklų svetainių vartotojai yra skatinami konkrečioje sistemoje susirasti savo pažįstamus asmenis ir taip maksimaliai išplėsti savo virtualų socialinį tinklą. Viešas ryšių demonstravimas taip pat yra svarbus socialinių tinklų svetainių komponentas. Visiems matomas draugų sąrašas yra tarsi nuoroda į kiekvieno draugo asmeninį aprašą, kuris kitiems vartotojams teikia galimybę plėsti savo socialinio tinklo svetainės draugų sąrašą.

Virtualių socialinių tinklų populiarumas padidėjo dėl jų teikiamų galimybių patogiai informacijos sklaidai, komunikacijai, tarpusavio santykiams plėtoti ir išlaikyti.

Virtualių socialinių tinklų svetainės sujungia į vieną vietą geriausias skelbimų lentų, laikraščių, bendruomenių susitikimų savybes, padaro juos prieinamus bet kuriuo paros metu ir bet kurioje vietoje.

Skirtingai nei realūs bendruomenių susitikimai, socialinių tinklų svetainės vartotojams suteikia galimybę pasireikšti nepriklausomai nuo jų geografinės buvimo vietos, patiems pasirenkant, kada ir kaip jie nori dalyvauti aptariant tam tikrus klausimus.

Štai keletas priežasčių, dėl kurių ST gali tapti neveiksmingas:

- Bendradarbiavimas ir bendradarbiavimo struktūros priimamos kaip našta;
- Neaiškiai arba nerealistiškai suformuoti tikslai;
- Tinkle tikslai nesutampa su dalyvių tikslais;
- Nesugebėjimas išvelgti ar panaudoti naudos;
- Resursų stoka;
- Komandinio darbo nebuvimas arba komunikacijos trūkumas;
- Nepakankamas dalyvių įsitraukimas;
- Kompetencijos bei motyvacijos trūkumas.

Apibendrinant, galima išskirti tokius ST privalumus ir trūkumus.

Socialinių tinklų privalumai:

- galimybė susirasti daug draugų, bendraminčių, stebėti jų aktyvumą; susipažinti ar susirasti partnerį (-ę);
- palaikyti ryšius su draugais;
- galimybė reklamuotis ar net ieškoti darbo;
- vykstanti konkurencija tarp pačių socialinių tinklų, gali skatinti virtualios aplinkos tobulinimą;
- ST gali padėti mažinant biurokratiją, gerinti viešųjų paslaugų kokybę, sutaupyti tam tikrus žmogiškuosius ir materialiuosius resursus, skatinti piliečius naudotis jiems skiriamomis lėšomis ir privilegijomis, šviesti apie mokesčių lengvatas ir svarbą;
- ST taupo pinigus kuriant tam tikras paslaugas bei vykdant viešuosius prekių ar paslaugų pirkimus.

Socialinių tinklų minusai:

- atsirandanti priklausomybė ST;
- mažėjantis žmonių raštingumas;
- bendravimas vyksta netiesioginiu būdu;
- formuojasi kitokie socialiniai įgūdžiai;

- laiko sąnaudos;
- prisiregistravimas prie aplinkos ir jos nelankymas.

1.4 Socialiniai tinklai Lietuvoje

Nors socialinių tinklų populiarumas yra kintantis, jau kelerius iš eilės metus populiariausiu socialiniu tinklu yra laikomas „Facebook“. Lietuvoje „Facebook“ taip pat yra populiariausias socialinis tinklas, iš rinkos beveik išstūmęs „One.lt“, kuris populiariausiu buvo laikomas prieš kelerius metus.

2010 metų vasarą naujienų portalas delfi.lt paskelbė savo atlikto tyrimo apie populiariausią Lietuviškų tinklaraščių, interneto portalų ir socialinių tinklų statistiką. Šiais duomenimis, reklaminiais tikslais, suskubo pasinaudoti dauguma organizacijų bei įmonių [18].

- Populiariausiais naujienų portalais buvo paskelbta:
  - ✓ Delfi.lt - per mėnesį sulaukiantis daugiau nei milijono realių lankytojų. Delfi.lt buvo viena pirmųjų interneto svetainių, kuri pasiūlė nemokamą aktualių naujienų srautą;
  - ✓ Lrytas.lt - turintis 750 tūkst. realių lankytojų.
- Populiariausiais socialiniais tinklais paskelbta:
  - ✓ One.lt - per mėnesį sulaukia daugiau nei 700 tūkst. realių lankytojų. Tačiau populiarėjant užsienietiškiems socialiniams tinklams one.lt populiarumas nenumaldomai blėsta;
  - ✓ Draugas.lt tai pažinčių svetainė sulaukianti beveik 600 tūkst. lankytojų.
- Populiariausias tinklaraštis - blogas.lt;
- Populiariausias automobilių skelbimų portalas - autogidas.lt;
- Populiariausia vaizdo įrašų svetainė - videogaga.lt;
- Populiariausias loterijos tinklalapis - perlas.lt;
- Populiariausias įmonių katalogas - manoimone.lt;
- Populiariausias aukcionų, parduotuvių internete portalas - tuktuk.lt
- Populiariausias darbo paieškos portalas - cvbankas.lt
- Populiariausias žaidimų portalas - games.lt

Išskiriant Lietuviškus ST būtų galima paminėti šiuos pagrindinius:

 One.lt - vienareikšmiškai didžiausias lietuviškas socialinis tinklas. Dauguma paslaugų - mokamos.

 Frype.lt - be socialinių bendravimo funkcijų turi ir MySpace iškėlusią funkciją - muzikos grotuvą, kuriuo galima klausyti įvairiausių atlikėjų internetu. Tuo pačiu atlikėjai yra suinteresuoti kurti savo mini fan-klubus.

 Klase.lt - klasiokams ir studijų draugams suburti skirtas socialinis tinklas. Nepaisant klasės puslapių, čia galima bendrauti ir su visiškai nesusijusiais žmonėmis tiesiogiai ar per klubus - pagal pomėgius sukurtas vidines bendruomenes. Taip pat yra ir galimybė susikurti savo bendrovės viešuosius puslapius (kaip „Facebook“ *pages*) skyrelyje „Svetainės“.

 Junkis.lt - primena MySpace socialinį tinklą. Nors jame funkcijų palyginus yra gan daug, tačiau vartotojų- mažai

 Pros.lt - profesinis socialinis tinklas, vienijantis įvairių sričių profesionalus - lietuviškoji LinkedIn kopija.

 Zebra.lt Gyvenimai - portalo dalis su socialiniams tinklams būdingomis funkcijomis. Turi mikro-tinklaraščių, tinklaraščių funkcijas, rodoma draugų veikla, suteikiama galimybė dalintis foto ir video informacija, dalyvauti įvairių pomėgių klubuose ir diskusijų forumuose. Šio portalo pirminis tikslas yra informacija, o ne socialinis bendravimas tarp registruotų narių.

 Draugas.lt - populiariausia lietuviška pažinčių svetainė, turinti 589 tūkst. lankytojų. Svetainėje galima burti draugus, megzti pažintis, forumuose diskutuoti įvairiomis temomis. Šiame portale taip pat siūlomas 42 žaidimų pasirinkimas.

1.5 Pasauliniai socialiniai tinklai

„Facebook“, „Second Life“, „MySpace“, „Twitter“ ir panašūs socialiniai tinklai vieniems tampa vartais į pasaulį, kitiems - pavojumi prarasti savo unikalumą ir tapatybę. Tačiau tie patys tinklai gali būti sėkmingai panaudoti mokymosi procese, padėti suaugusiems atrasti internetą.

Populiariausi pasauliniai socialiniai tinklai:

 Facebook - tai bendravimo priemonė, žmones apjungianti su draugais bei žmonėmis, dirbančiais, besimokančiais ir gyvenančiais aplink juos. „Facebook“ užsiregistravę nariai gali patalpinti savo profilį (asmens aprašą), įkelti nuotraukų, paveikslėlių, video failų bei nurodyti ryšius su draugais, pažįstamais asmenimis ir kt. Bendruomenėje gali būti kuriami fotoalbumai, vidinės grupės (pagal interesus, pomėgius ir kt. kriterijus), keičiamasi žiniomis tarp grupės narių ir bendraujama kitomis formomis. Žmonės naudojami „Facebook“ norėdami sužinoti naujienas apie savo draugus, įkelti neribotą skaičių nuotraukų, skelbti nuorodas ir vaizdo įrašus bei sužinoti daugiau apie žmones, su kuriais susipažįsta.

 LinkedIn. 2008 m. augo sparčiausiai, aplenkdamas savo netiesioginius konkurentus „Facebook“ ar „MySpace“, tačiau šiuo metu savo poziciją jau praradęs. „LinkedIn“, kurio pavadinimą galime versti kaip „susijungę“ ar „susieti“, yra visų pirma verslui skirtas socialinis tinklas [14]. Kiekvienas naujas vartotojas turi galimybę suvesti ne tik savo asmeninius duomenis, tačiau ir darbo patirtį, išsilavinimą, pomėgius ir kitą jam svarbią informaciją. Visos „LinkedIn“ vartotojų jungtys yra suskirstytos į kelis lygius: jūsų tiesioginiai draugai, jūsų draugų draugai ir jūsų draugų draugų draugai.

 Google Buzz - dalinimosi žinutėmis sistema. Kiekvienas Google paskyrą turintis vartotojas nurodo, kurių vartotojų įrašus (Buzz'us) jis nori matyti. Gautus įrašus vartotojai gali komentuoti, pažymėti, kad pastarieji jam patinka, persiųsti el. paštu. Viskas vyksta Gmail aplinkoje, o vartotojo žinutės matomos ir vartotojo profilyje, Google Reader aplinkoje galima matyti sekamų žmonių dalijamus įrašus.

 Twitter - įrašai yra labai trumpi, ribojimas - 140 simbolių. Be to, projektas yra prieinamas kaip tinklapis internete, kaip naršyklės priedas, iš mobilaus telefono bei kaip žinučių pranešėjas. Taip pat galima savo draugams (ir ne tik) rekomenduoti kokias nors svetaines. Dėl to Twitter daug kam žinoma kaip reklamos talpinimo vieta [14].

YahooBuzz - labai panašus į GoogleBuzz. Turi sąryšį su Twitter. Galima talpinti įvairiausias straipsnius ir naujienas

SecondLife - internetinis virtualus pasaulis, sukurtas 2003 m. Kartais SecondLife pristatomas kaip žaidimas. SecondLife vartotojai vadinami gyventojais ir yra matomi kaip avataurai. SecondLife turi savo ekonomiką, kurios pagrindas - virtuali valiuta Linden doleris [14]. Gyventojai nuolat kuria virtualius produktus ar paslaugas juos perka ir parduoda.

MySpace - socialinis tinklas turi visas ST funkcijas. Daugiau naudojamas muzikiniais tikslais. Kuriamos muzikinių grupių ar atlikėjų gerbėjų grupės. Taip pat nauji atlikėjai gali pristatyti savo kuriamą muziką.

Friendster - socialinis tinklalapis daugiau skirtas interaktyviems žaidimams ir rezultatų paviešinimams.

1.6 Socialinių tinklų pritaikymas versle ir politikoje bei jų teikiama nauda

Pasaulyje sparčiai populiarėjant socialiniams tinklams, daugelis kompanijų suskubo pasinaudoti šiomis galimybėmis savo reklamai. Kompanijos samdo interneto dienoraščių rašytojus ar komentatorius, kurie už tam tikrą mokestį atstovauja jiems pasauliniame interneto tinkle. Kurdami specifinį turinį, jie pritraukia konkrečia sritimi susidomėjusius žmones, kurie gali tapti potencialiais pirkėjais. Didžiausias tokios sistemos privalumas - tai, kad konkretūs projektai pritraukia mases lankytojų, kuriuos įdėjus pastangų galima prisivilioti pas save ir tuo pačiu sukurti sau didelius lankytojų srautus.

Virtualūs socialiniai tinklai šiandieniniame pasaulyje padeda bet kuriai organizacijai skelbti apie save informaciją, greičiau ir efektyviau pasiekti savo auditoriją, klientus, vartotojus.

Sparčiai besiplečiantys socialiniai tinklai domina vis daugiau Lietuvos įmonių kaip reklamos priemonė. Tai būdas pigiai ir greitai pasiekti tinkamus vartotojus. Verslas prisitaiko prie vartotojo ir keliasi į socialinius tinklus. Keturi penktadaliai didžiausių pasaulyje įmonių naudoja bent vieną socialinį tinklą komunikacijai, dešimtadalis visų Lietuvos socialinių tinklų vartotojų per juos reklamuoja produktą ar paslaugą.

„TeliaSonera” - didžiausia Šiaurės ir Baltijos šalių telekomunikacijų bendrovė 2010 metų pradžioje atliko tyrimą apie verslo organizacijų vykdomą veiklą socialiniuose tinkluose. Pagal tyrimo duomenis 9,7

proc. Lietuvos įmonių informaciją teikia „Facebook“, „Twitter“ ir kitais socialiniais tinklais. 7 proc. 2010 metais ketino pradėti tokiai komunikacijai teikti didesnę dėmesį. Beveik 14 proc. įmonių savo interneto svetainėje yra įdiegusios galimybes tiesiogiai bendrauti su klientais, iki 2010 metų pabaigos dar 9 proc. įmonių ketino taip pat įgyvendinti šią idėją [19].

Daugelis rinkodaros bei vadybos specialistų teigia neišsivaizduojantys sėkmingos šiuolaikinių organizacijų veiklos šioms neturint interneto svetainės, diskusijų forumų, paslaugų valdymo internetu bei nesukuriant savo socialinio tinklo. Jau keleri metai kaip visi vadybos mokslo analitikai pabrėžia, kad organizacijos ne tik turi turėti savo internetinį puslapį bet ir privalo būti „matomos“ ir socialiniuose tinkluose.

2010m. spalio mėnesį vykusioje konferencijoje įmonių vadovai sėkmingai pritaikę ST savo versle, kalbėjo apie ST naudą bei privalumus versle. „Soundest“ kompanija pati jau treči metai sėkmingai naudodami „Facebook“ savireklamai, kuria aplikacijas ir kitiems. „Mokymų pasaulis“ veikla yra socialinių tinklų integracija į įmonės vykdomą veiklą. Ši įmonė administruoja vienas didžiausių lietuviškų grupių socialiniame portale „FaceBook“ (Nemokamos PDF knygos, Atostogausiu.lt - Paskutinė minutė / Paskutinės minutės kelionės, Nemokami arba paskutinės minutės seminarai, Norintiems tobulėti, ir kt.) [12]. Visi pranešėjai pasakojo apie gaunamą naudą panaudojant socialinius tinklus savo versle.

Sparčiai besiplečiantys socialiniai tinklai domina vis daugiau Lietuvos įmonių kaip reklamos priemonė. Ja tikimasi pigiai ir greitai pasiekti gausų būrį vartotojų. Verslas prisitaiko prie vartotojo ir keliai į socialinius tinklus. Keturi penktadaliai didžiausių pasaulyje įmonių naudoja bent vieną socialinį tinklą komunikacijai, dešimtadalis visų Lietuvos socialinių tinklų vartotojų per juos reklamuoja produktą ar paslaugą.

Ryšių su visuomene agentūrų tinklo „Burson-Marsteller“ duomenimis, 79% iš šimto didžiausių pasaulyje įmonių naudoja bent vieną socialinį tinklą komunikacijai su vartotojais. 20% tam pasitelkia visas šias priemones: „Facebook“, mikrotinklaraštį „Twitter“ arba vaizdų pasikeitimo portalą „YouTube“, tinklaraščius [12].

82% mikrotinklaraštyje „Twitter“ esančių didžiausių pasaulyje bendrovių informaciją atnaujina kas savaitę, „Facebook“ - vidutiniškai 3,6 karto per savaitę. Visame pasaulyje socialiniai tinklai užėmė tvirtas alternatyvios reklamos pozicijas. Tai prieinama ir patraukli tiesioginės komunikacijos su vartotojais priemonė

Socialinių tinklų svetainės yra itin tinkama terpė politinei komunikacijai, kur visuomenė ir politikai gali nevaržomai diskutuoti įvairiomis politinėmis temomis, dalytis savo idėjomis ir pasiūlymais. Per trumpą laiką labai padidėjus socialinių tinklų svetainių populiarumui politikams atsirado galimybė

išnaudoti minėtas svetaines kaip dar vieną politinės komunikacijos įrankį, itin tinkamą informacijos sklaidai. Virtualių socialinių tinklų svetainės – „Facebook“, MySpace gerokai išplėtė politinės komunikacijos ribas, leisdamos politikams palaikyti ryšį su rinkėjais. 2008 metais beveik visų kandidatų, besivaržiusių dėl nominacijos kandidatuoti į JAV prezidentus, kampanijos intensyviai naudojo virtualius socialinius tinklus, o kandidatų asmeniniai aprašai buvo sukurti daugelyje socialinių tinklų svetainių [16].

Labai tinkamas pavyzdys, atskleidžiantis virtualių socialinių tinklų puikias išnaudojimo galimybes, yra sėkminga 2008 metų Barako Obamos prezidentinė rinkimų kampanija. Rinkimų metu komunikacijai buvo naudota per 200 socialinių tinklų profilių įvairiose virtualių socialinių tinklų svetainėse, tai leido maksimaliai suasmeninti vartotojams siunčiamas žinutes ir padėjo įtraukti į rinkimų kampaniją skirtingas rinkėjų auditorijas [12].

Virtualiais socialiniais tinklais politikai gali pasiekti naujas, kitais kanalais sunkiai pasiekiamas auditorijas. Vienas iš pavyzdžių - jaunimas, kuris šiandien vis mažiau naudoja tradicines žiniasklaidos priemones.

1.7 Socialinės programinės įrangos grupės

Socialinė programinė įranga - tai internetinė programinė įranga, sistemos, kuriose naudotojai ar jų grupės gali sąveikauti ir dalytis informacija [15]. Socialinė programinė įranga suteikia galimybę žmonėms susitikti, susisiekti, užmegzti ryšius, keistis informacija arba bendradarbiauti naudojant kompiuterines priemones.

Socialinės programinės įrangos savybės:

- Suteikia galimybę bendradarbiauti - bendrauti, dalytis informacija, bendrai rengti ir kaupti informaciją;
- Visada yra pasiekama interneto pagalba;
- Nemokama;
- Lengva naudoti.

Socialinės programinės įrangos grupės:

- Socialiniams tinklams formuoti skirtos priemonės (pvz., Facebook, LinkedIn, MySpace, Klase.lt);
- Bendravimui skirtos priemonės (pvz., Skype, ICQ, AIM);
- Informacijos sklaidai skirtos priemonės (pvz., Wikipedia, eBlogger, Blogas.lt);

- Dalijimuisi multimedijos elementais (nuotraukomis, garso ir vaizdo įrašais) skirtos priemonės (pvz., Flickr, Picasa, Podcast Alley, Youtube, Yahoo! Video);
- Bendradarbiavimui skirtos priemonės (pvz., Google Docs, Doodle);
- Informacijos paieškai (pvz., Delicious, Diigo, Google Bookmarks).

1.8 Socialinės tinklaveikos įtaka besimokantiesiems (tyrimas)

Vienas iš darbo uždavinių yra atlikti sociologinį tyrimą, kurio pagalba būtų išsiaiškinta kokią įtaką besimokantiesiems turi socialinė tinklaveika. Tyrimo pagalba norima sužinoti kiek yra skiriama laiko ir dėl kokių priežasčių šiomis priemonėmis yra naudojamos. Pagrindinis tyrimo tikslas sužinoti kaip besimokantieji vertina socialinių tinklų panaudojimo galimybes mokslų tikslams.

Pirmiausia yra sudaromas klausimynas ir parengiamos anketos. Vėliau pasirinktai respondentų grupei yra išplatinamos apklausų anketos. Galiausiai surenkami, apdorojami, apibendrinami rezultatai ir padaromos atitinkamos išvados

Tyrimo laikas: 2010 m. vasario 22 d. - balandžio 19 d. Tyrimas atliktas apklausos metodo pagrindu t.y anketa. Apklausoje dalyvavo įvairių specialybių ir kursų studentai. Pusė apklaustųjų buvo sąmoningai pasirinkta studentai, kurie mokosi arba kada nors mokėsi nuotoliniu arba neakivaizdiniu būdu, nes būtent šiai besimokančiųjų grupei numatytas sukurti įrankis turėtų būti pats aktualiausias. Nuspręsta anketą sudaryti ne daugiau kaip iš 20 klausimų, nes ilgos apklausos užima nemažai laiko ir vargina respondentus. Taigi anketą sudaro 15 klausimų. Apklausoje dalyvavo 37 asmenys. Duomenys apdoroti MS Excel programa.

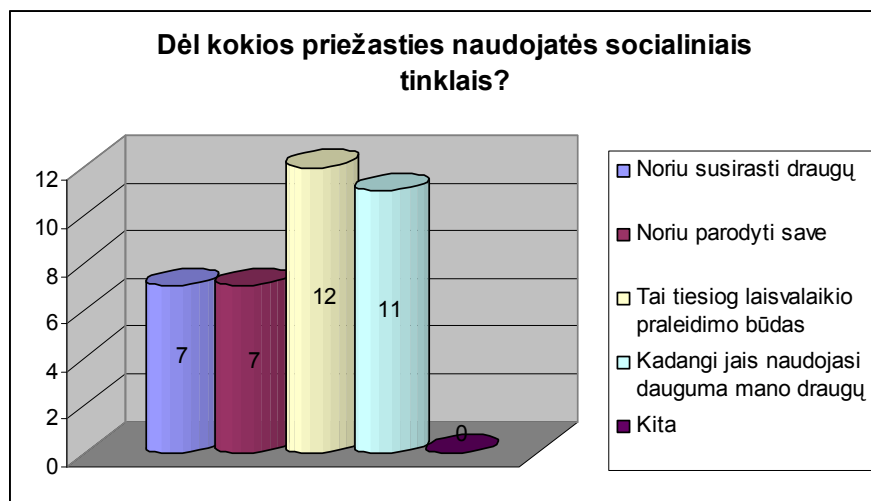
Tyrimo duomenų analizė

Apklausoje dalyvavo 14 moterų ir 23 vyrai. Į anketos klausimus atsakinėjo, kaip jau buvo minėta anksčiau, įvairių specialybių ir kursų šiuo metu dar studijuojantys arba jau pabaigę studijas asmenys. Dalyvavo jauni žmonės, kurių amžiaus vidurkis svyruoja nuo 19 iki 35 metų, taip pat dalyvavo pora vyresnių nei šis amžiaus intervalas, respondentų.

Buvo bandoma išsiaiškinti kiek apklaustieji yra susidūrę ir kiek žino apie socialinę tinklaveiką. Iš 37 apklaustųjų visi naudojami arba kada nors naudojami socialiniais tinklais. Tik 5 šiuo metu nebesinaudoja nors kažkada ir buvo užsiregistravę. Didžioji dalis naudojami „Facebook“ ir šiek tiek mažiau kitais socialiniais tinklais tokiais kaip fryspe, netlog, twitter.

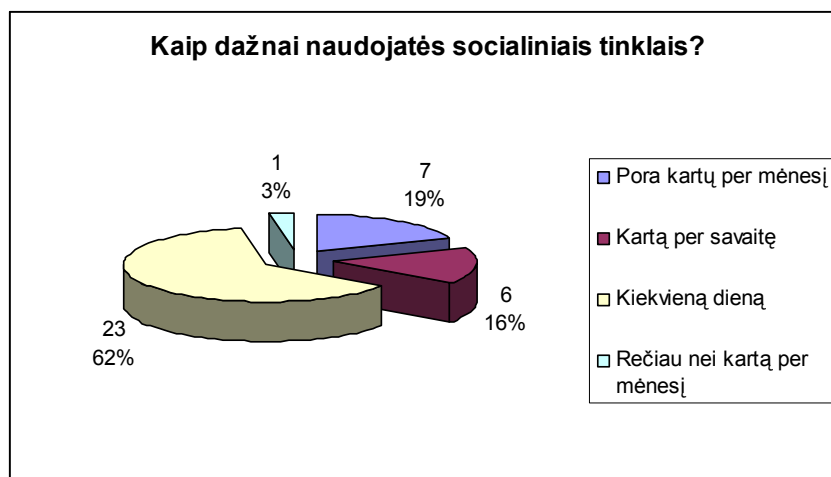

Dauguma apklaustųjų šiais tinklalapiais naudojami ilgiau nei metus laiko. Tik 9 apklaustieji yra prisijungę prie socialinių tinklalapių trumpiau nei metus laiko. Pagrindinės priežastys lemiančios kodėl yra naudojama šiais tinklalapiais, kaip matosi žemiau pateiktos diagramos, būtų noras tiesiog praleisti laisvalaikį ir be abejo todėl, kad šiais tinklalapiais taip pat naudojami ir apklaustųjų draugai. Likusi dalis kaip priežastį nurodė norą susirasti draugų ar parodyti save kitiems.

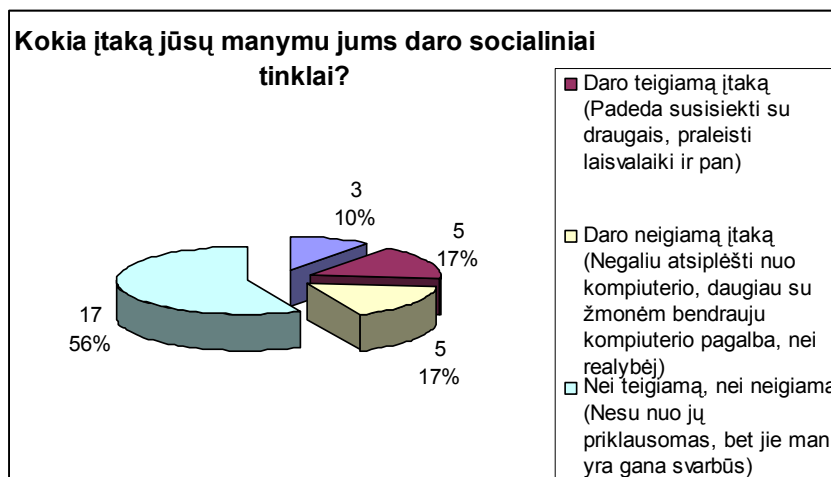

3 pav. Priežastys kodėl naudojama socialiniais tinklais

Prie populiariausių tinklalapių yra prisijungama kasdien. Tik 7 iš apklaustųjų prie šių tinklalapių prisijungia vos pora kartų ar rečiau per mėnesį. Tačiau nepaisant to, didžioji dalis teigia, jog nėra priklausomi nuo socialinių tinklų ir jie jiems jokios įtakos nedaro. Po 5 mano, kad jiems yra daroma neigiama arba teigiama įtaka. Neigiamos įtakos atveju atsiranda priklausomybė nuo kompiuterio, sumažėja realus bendravimas su žmonėmis, o daugiau vyksta bendravimas kompiuterio pagalba. Teigiama dažno naudojimo pusė būtų galimybė susisiekti su draugais ar tiesiog smagiai praleisti laisvalaikį.

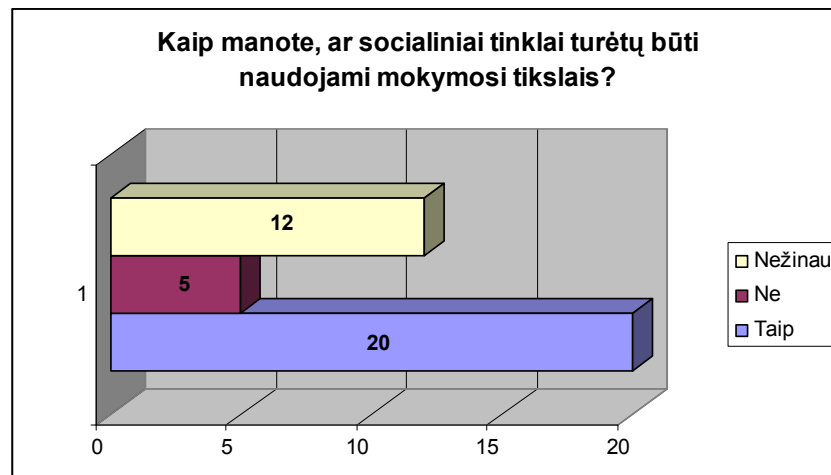
4 pav. Socialinių tinklų naudojimo dažnumas

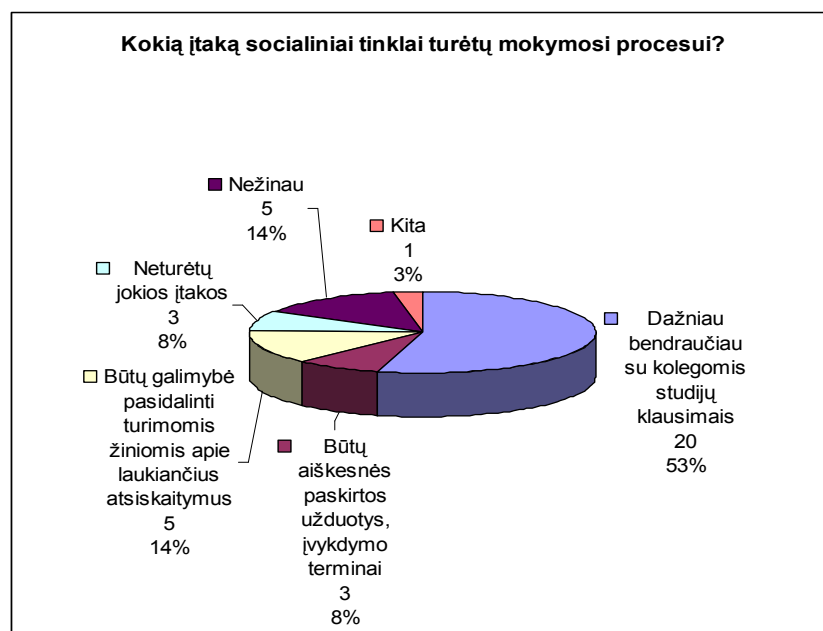
5 pav. Socialinių tinklų įtaka mūsų gyvenimui

Toliau buvo bandoma išsiaiškinti ar socialiniai tinklai turėtų įtakos mokymosi procesui jei būtų naudojami būtent šiuo tikslu. Net 20 iš apklaustųjų norėtų, kad socialiniai tinklai būtų naudojami mokymosi tikslais, 5 tam nepritartų, o 12 šiuo klausimu savo nuomonės dar neturi. 20 (53%) apklaustųjų mano, kad jiems tai padėtų dažniau bendrauti su savo kolegomis studijų klausimais. Kitos teigiamos priežastys buvo nurodomos kaip galimybė pasidalinti turimomis žiniomis apie laukiančius atsiskaitymus, paskirtas užduotis, įvykdymo terminus. Tik 3 mano, kad jokios įtakos studijoms tai neturėtų. Į klausimą ar būtų reikalingas socialinis tinklas, skirtas atskiroms besimokančiųjų grupėms ir pritaikytas naudoti būtent mokymosi tikslais dauguma apklaustųjų atsakė teigiamai, 3 nenorėtų, kad socialiniai tinklai būtų siejami

su mokslais ir 15 šiuo klausimu savo tvirtos nuomonės neturėjo. Taip pat didžioji dalis studijuodami pripažino, kad naudojosi aplinkomis skirtomis bendrauti atskiroms grupėms. Visi duomenys pateikti tolimesnėse diagramose.

6 pav. Socialinių tinklų panaudojimas mokymosi tikslams

7 pav. Socialinių tinklų įtaka mokymosi procesui

Šiame tyrime buvo išsiaiškinta, kaip asmenys yra susipažinę su socialine tinklaveika, kaip dažnai naudojami ir kokią įtaką tai daro jų gyvenimui. Išsiaiškinta respondentų nuomonė socialinių tinklų panaudojimo mokymosi tikslams. Svarbiausia yra daugiau dėmesio kreipti į besimokančiųjų poreikius, atsižvelgti į jų nuomonę. Tyrimo rezultatai rodo, kad studentai žino kas yra socialiniai tinklai ir kai kurie suvokia taip pat ir neigiamus aspektus.

2. SOCIALINĖS TINKLAVEIKOS ĮRANKIŲ PANAUDOJIMAS MOKYMOSI PROCESĖ

Socialinis tinklas tai ne tik vieta kur galima praleisti savo laisvą laiką, pabendrauti su draugais ar ieškoti naujų pažiūčių, tačiau galimas ir jo integravimas į švietimą. Švietimo įstaigose socialiniai tinklai gali būti panaudojami integruojant į mokomuosius dalykus. Vienas iš pavyzdžių galėtų būti namų užduotys, kurios atliekamos socialinio tinklo aplinkoje. Besimokančiuosius galima paskirstyti į grupes, kur bus diskutuojama forumuose skirtingomis temomis. Tuo pačiu vyksta ir neformalus bei savaiminis mokymasis, kompiuterinio raštingumo lavinimas.

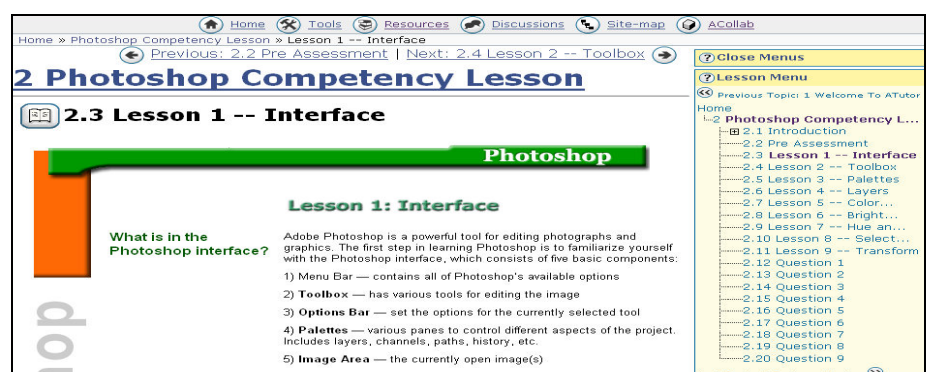
Apie kompiuterių, informacijos ir komunikacijos technologijų (IKT) naudojimą studijų procese kalbama labai dažnai ir plačiai. Pastaruoju metu labai plačiai aptariamas ir socialinių tinklų pritaikymas studijų procese. IKT skatina bendravimą ir bendradarbiavimą, skatina visuomenės tobulėjimą. Gausiausias elektronines bendruomenes suburia būtent socialinių tinklų portalai. Nors Lietuvoje ST panaudojimas mokymosi procese dar yra naujas dalykas, tačiau pasaulyje tai taikoma jau gana plačiai.

Šiame skyriuje plačiau bus aptariamas socialinių tinklų integravimas į mokymosi procesą.

2.1 Virtualiųjų mokymosi aplinkų apžvalga

Plačiau aptarsime keletą vartojamų virtualių mokymosi aplinkų.

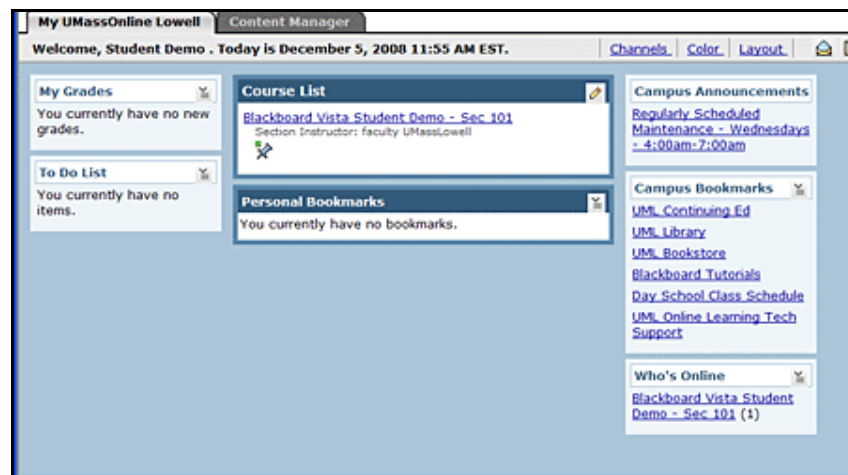
ATutor. Atviroji žiniatinklinė virtualioji mokymosi aplinka. Sistema sukurta Toronto universitete (Kanada). Ji naudojama įvairiuose universitetuose, sėkmingai taikoma ir vidurinėse mokyklose.

8 pav. „ATutor“ mokymosi sistemos bendras vaizdas

„ATutor“ suderinama su IMS/SCORM standartais, todėl sistemoje galima panaudoti mokymosi turinį iš kitų šiuos standartus atitinkančių aplinkų, taip pat eksportuoti turinį ir panaudoti jį kitose aplinkose. Sistema išversta į 40 kalbų,

Blackboard Vista. Dažniausiai Lietuvoje naudojama VMA. Sukurta Kanadoje. Skirta mokymo institucijoms įvairių kursų kūrimui ir talpinimui. Taip pat gali būti naudojama tradicinių studijų papildymui. Blackboard Vista veikia serveryje, o studentai ją pasiekia interneto naršyklių pagalba.

9 pav. Blackboard Vista pavyzdys

Learning Space - tai virtuali mokymosi terpė, skirta teikti mokymo ir mokymosi paslaugas internete. Aplinkoje integruoti įrankiai, naudojami teikiant distancinio mokymosi kursus internetu:

- diskusijos
- elektroninis paštas
- pokalbiai
- žodynėlis
- kalendorius
- testai
- savikontrolės testai

Learning Space įrankiai leidžia teikti internetu kursus pagal įvairius scenarijus, organizuoti dinamišką, interaktyvų mokymą ir mokymąsi. Kaip pateikti kursą internete, priklauso nuo kurso turinio,

mokymosi medžiagos sudėtingumo ir dėstytojo kuratoriaus pasirinktos teikimo metodologijos ir studentų paramos sistemos.

„Moodle“. Darbui pasirinkta būtent „Moodle“ mokymosi platforma todėl, kad visų pirma tai yra nekomercinė atvirojo kodo programa ir todėl, kad ši mokymosi aplinka daugumai studentui jau yra gerai pažįstama ir nesukels papildomų problemų aiškinantis veikimo principus ar bandant susipažinti su vartotojo sąsaja.

„Moodle“ (angl., Modular Object Oriented Distance Learning Environment) - modulinė, objektinė nuotolinio mokymosi aplinka. Tai atvirojo kodo nuotolinio mokymosi sistema, kuri yra nuolat kuriamą, atnaujinamą ir tobulinamą. „Moodle“ suprojektuota padėti pedagogams organizuoti mokymosi kursus tinkle.

„Moodle“ remiasi socialinio konstruktyvumo teorija ir yra pripažinta, kaip pedagoginiu požiūriu viena lanksčiausių virtualaus mokymo aplinkų (VMA). Remiasi bendradarbiavimu, aktyvumu, kritiniu vertinimu ir kt. Sukurta PHP ir MySQL pagrindu. Programa turi modulinę struktūrą. Kiekvienas modulis papildo ją naujomis priemonėmis. „Moodle“ kurso pradžios langas pavaizduotas žemiau esančiame paveikslėlyje.. Sistemos administratorius ar kursų kuratorius pats sprendžia kaip pateikti vartotojui kursus, visą aplinką, reikalingus modulius ir kitą aktualią informaciją.

10 pav. „Moodle“ aplinkoje sukurto kurso architektūros pavyzdys

Vienas didžiausių programos privalumų yra tai, kad ji yra atvirojo kodo. Kiekvienas norintysis gali ją pritaikyti savo poreikiams. „Moodle“ daugumos yra pripažįstama pedagogiškai lanksčiausia virtualaus ar nuotolinio mokymo(si) sistema.

„Moodle“ aplinkos valdymas

Administratorius:

- Visas valdymas.

Dėstytojas (kurso autorius):

- Lanksčiai pateikia mokomąją ir metodinę medžiagą;
- Parenka įvairius testus bei kiti atsiskaitymo būdus;
- Bendrauja su studentais ir bendradarbiauja su kolegomis;
- Parenka vertinimo sistemą.

Studentas:

- Gauna naujausią metodinę medžiagą;
- Bendrauja su dėstytoju;
- Pateikia dėstytojui atliktus darbus;
- Mato savo įvertinimus.

„Moodle“ naudojama:

- Mokyklose;
- Aukštesniosiose mokyklose;
- Universitetuose;
- Valstybės įstaigose;
- Verslo įstaigose;
- Prekybos asociacijose;
- Ligoninėse;
- Bibliotekose;
- Įdarbinimo agentūrose;

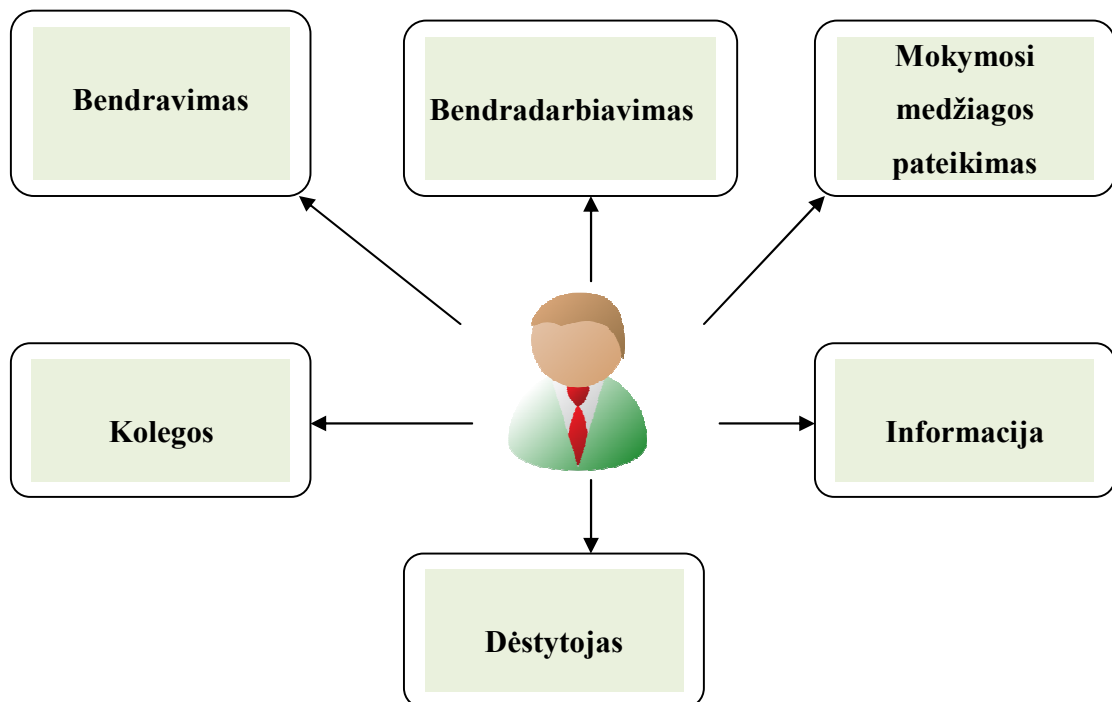
Galima išskirti pagrindinius „Moodle“ privalumus. Pirmiausia lengvas kursų kūrimas, nes reikalaujama minimalios administratoriaus priežiūros. Taip pat paprastas ir saugus vartotojų administravimas. Mokinių įtraukimas į mokymosi procesą įvairių veiklų pagalba. Pritaikomi plačiai naudojami standartai, tokie kaip LDAP, ADOdb, SCORM, WEB-DAV [11]. Taip pat aktyvi bendruomenė ir be abejo tai, kad „Moodle“ yra nemokama.

2.2 Socialinės tinklaveikos pritaikymas mokymosi procese

Pasaulyje socialinės tinklaveikos priemonės jau yra plačiai naudojamos verslo procesuose, rinkodaroje, reklamoje ir taip yra matoma akivaizdi nauda pritaikant juos mokymosi procese.

Norvegijos mokslo ir technologijų universiteto bibliotekos organizuotoje tarptautinėje konferencijoje buvo aktyviai kalbama, kad bibliotekininkai, mokytojai, dėstytojai ar tam tikrų viešųjų organizacijų nariai turėtų išmokti naudotis socialiniais tinklais. Visa tai tam, kad galėtų patenkinti savo klientų keliamus poreikius [5]. Šiuolaikiniame mokymosi procese studijų centre yra nebe dėstytojas, o studentas. Mokymas tampa orientuotas būtent į studentą. Kadangi mokymosi centre yra studentas (pav. 13), o šiais laikais sunku rasti nors vieną studijuojantį asmenį, kuris nežino kas tai yra socialiniai tinklai, dėstytojai bei mokymosi institucijos turėtų neatsilikti bei prisitaikyti prie naujovių ir besimokančiųjų poreikių Konferencijos metu buvo aktyviai kalbama apie tai, kad socialiniai tinklai turėtų padėti platinti mokslinių tyrimų rezultatus, gerinti mokslinę komunikaciją.

11 pav. Į studentą orientuotas mokymosi procesas

Kiekvienas studijuojantis asmuo savo kontaktų (draugų) sąrašuose socialiniuose tinklalapiuose turi dėstytojų ar studentų. Socialinius tinklalapius galima naudoti kaip pagalbines priemones dėstant.

ST padeda užmegzti glaudesnius ryšius tarp besimokančiųjų tarpusavyje ar besimokančiųjų ir dėstytojų. Kadangi studentai, kaip rodo apklausos duomenys, nemažą laiko dalį praleidžia būtent socialiniuose tinkluose, bendravimas tarp studentų ir dėstytojų taptų dažnesnis, atviresnis ir drąsesnis. Jaunimas imlus naujovėms, greitai prisitaiko prie besikeičiančios aplinkos ir plačiai naudoja socialinius tinklalapius savo tarpe, todėl socialiniai tinklalapiai galėtų būti naudojami kaip alternatyva virtualiosioms mokymosi aplinkoms.

Sparti informacinių technologijų kaita suteikia galimybę dėstytojui žinoti apie visas naujausias technologijas, įvaldyti jas ir taikyti jas savo dėstomame dalyke.

Net ir „Microsoft“ kuriamos biuro programinės įrangos paketas „Office 2010“ susietas su populiariausiais pasaulyje socialiniais tinklais „LinkedIn“, „Facebook“ ir „MySpace“. Naudodamiesi programoje „Outlook 2010“ įdiegtu įrankiu „Outlook Social Connector“ vartotojai galės lengvai valdyti socialiniuose tinkluose pateiktus asmeninius duomenis, paskelbti žinutes ar gauti naujausią informaciją apie draugus ir jų būsenos atnaujinimus [16].

Lietuvių skaičius interneto socialiniame tinkle „Facebook“ sparčiai didėja, o verslo pasaulis senokai kuria savo ryšių tinklus „LinkedIn“ portale. Dauguma analitikų pripažįsta, kad ateitis priklausys socialiniams tinklams. Todėl reikia nedelsti ir pasinaudoti ST mokymo tikslams.

3. SOCIALINIŲ ĮRANKIŲ PRITAIKYMAS VIRTUALIOJOJE MOKYMOSI APLINKOJE

Šiame skyrelyje bus konkrečiau aptarta, kas tai yra VMA. Bus parodytos socialinės tinklaveikos įrankių pritaikymo galimybės pasirinktoje virtualiojoje mokymosi aplinkoje - „Moodle“, aptarti VMA pavyzdžiai. Taip pat išnagrinėsime dažniausiai naudojamus ir labiausiai mokymosi aplinkai tinkančius socialinio tinklo įrankius bei aptarsime VMA „Moodle“ papildymą socialinio tinklo „Facebook“ įrankiais.

3.1 Virtualioji mokymosi aplinka

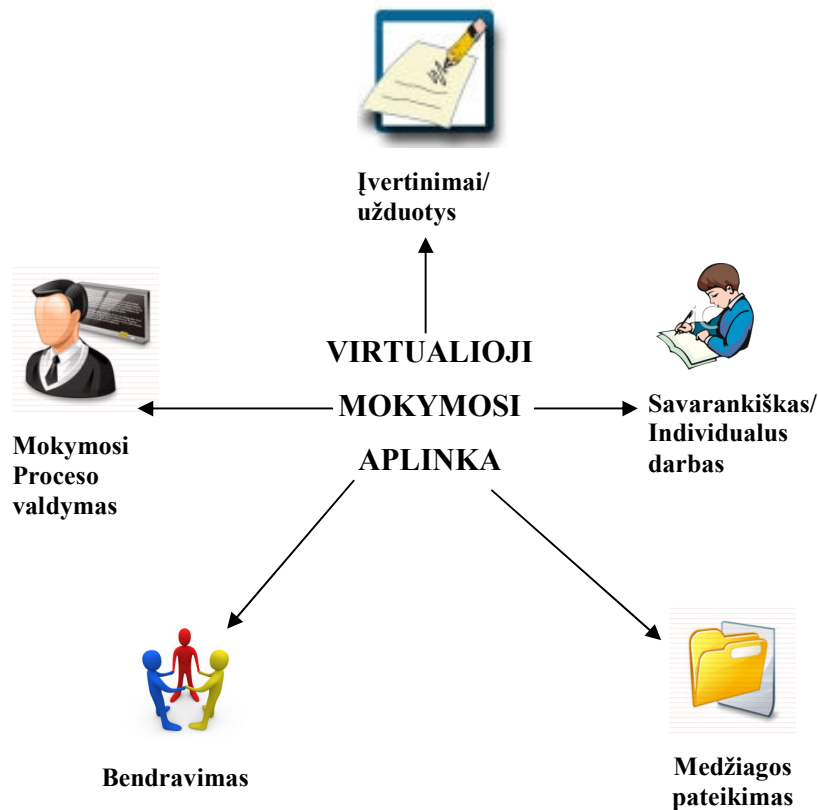
Nuotolinis mokymasis sunkiai įsivaizduojamas be virtualiosios mokymosi aplinkos (VMA). Pabandysime išsiaiškinti kas ta virtualioji mokymosi aplinka yra ir kam ji naudojama.

Virtualiosios mokymosi aplinkos dažniausiai naudojamos dėstomų dalykų medžiagai pateikti. Medžiaga pateikiama kokybiškai ir įdomiai. Studentai gali bendrauti, konsultuotis su dėstytojais, atlikti užduotis, įvairius testus. Dėstytojai gali stebėti savo studentų veiklą ir matyti jų aktyvumą.

Pabandykime išnagrinėti visų trijų žodžių reikšmę atskirai. „Virtuali“ parodo, kad tai nėra įprastas mokymo būdas klasėje. „Mokymosi“ - apibrėžia besimokančiojo aktyvumą. „Aplinka“ - vieta, kurioje susitinka mokiniai ir mokytojas mokymosi tikslais [9].

Apibendrinant būtų galima teigti, kad virtualioji mokymosi aplinka - tai kompiuterių tinklais ir kitomis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis pagrįsta sistema, kurioje vyksta studijų procesas.

Virtualiojoje mokymosi aplinkoje dažniausiai pateikiamas visas kurso ar modulio turinys, bendraujama diskutuojant (diskusijų forumuose, pokalbiuose ar elektroniniu paštu), atliekamos praktinės užduotys, vyksta darbas grupėse, o įgytos žinios bei gebėjimai tikrinami kompiuteriniais testais, vertinama automatinėmis priemonėmis ir pan. Švietimo ir mokslo ministerija pateikia tokį virtualiosios mokymosi aplinkos apibrėžimą: „Virtualioji mokymosi aplinka - tai kompiuterių tinklais ir kitomis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis pagrįsta ugdymo sistema, kurioje mokytojų padedami mokosi mokiniai“.

12 pav. Virtualiosios mokymosi aplinkos pagrindiniai bruožai

VMA pirmiausiai buvo pradėtos naudoti aukštosiose mokyklose. Universitetai jau plačiai naudojami virtualiosiomis mokymosi aplinkomis dėstydami studentams vis didesnę dalį universiteto kursų. Aukštosiose mokyklose VMA dažniau naudojamos tradiciniam nuotoliniam mokymuisi, kai dėstytojas ir studentas negali dažnai susitikti. Nuotolinį mokymąsi galima organizuoti įvairiai, pavyzdžiui, vaizdo konferencija, netgi elektroninių laiškų su užduotimis ir paaiškinimais siuntimas mokiniams galėtų būti vienas iš nuotolinio mokymo būdų. VMA yra priemonė sistemingam, tvarkingam nuotoliniam mokymo būdai išreikšti, organizuoti mokymosi procesą.

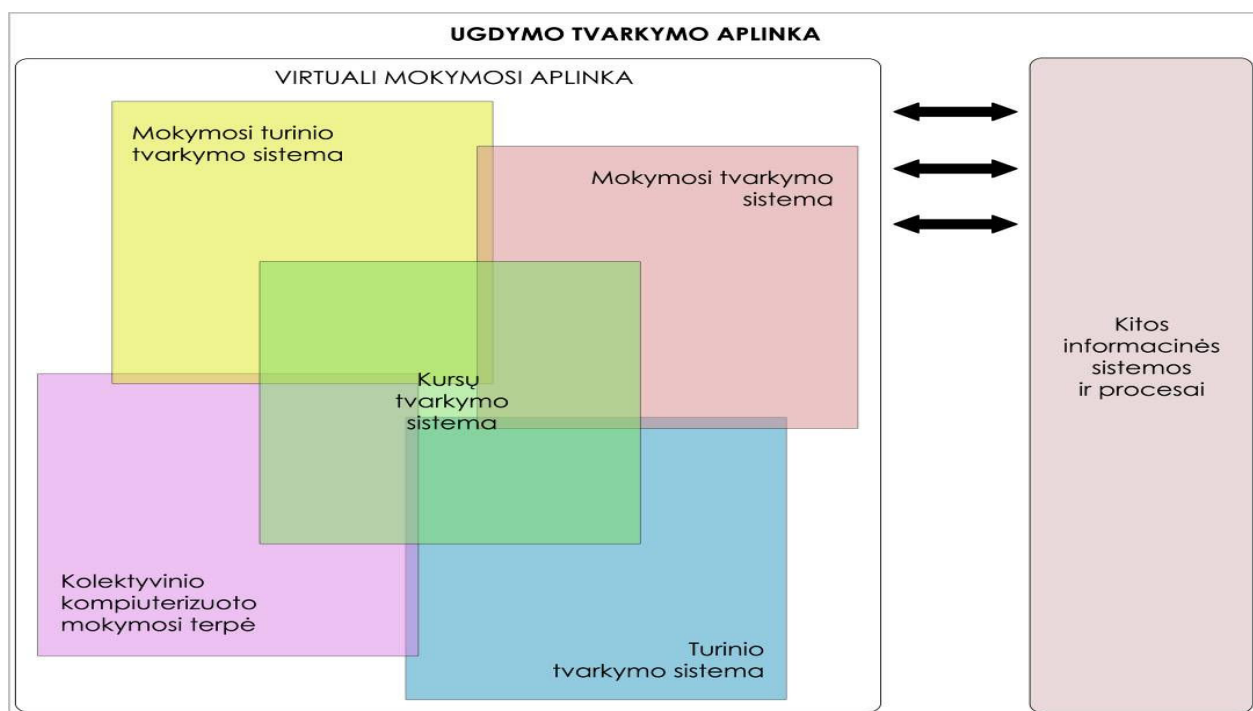
Žemiau esančioje lentelėje pateiktos virtualaus mokymosi proceso sistemos ar jų dalys [9].

2 lentelė. Mokymosi proceso sistemos

Nr.	Pavadinimas	Paaškinimas
1	Mokymosi tvarkymo sistema	mokinių (ir mokytojų) registravimo sistema, leidžianti prieiti prie mokymosi medžiagos kompiuterių tinkle, ir sudėtinga sistema, stebinti mokinių mokymosi eigą ir pagal tai atliekanti kitas ugdymo proceso organizavimo funkcijas
2	Mokymosi turinio tvarkymo sistema	individualiems poreikiams pritaikoma mokymosi tvarkymo priemonė. Ji gali atlikti mokymosi medžiagos dalių, kurias mokinys naudojo, stebėjimą, sekėti mokinio atsiskaitymus.
3	Kursų tvarkymo sistema	leidžia mokytojui nenaudojant HTML arba programavimo kalbos parengti mokymo kursą ir kompiuterių tinkle pateikti jo medžiagą.
4	Kolektyvinio kompiuterizuoto mokymosi aplinka	sistema, skirta mokytis grupėmis.
5	Turinio tvarkymo aplinka	skirta mokymosi medžiagai parengti. Ji suteikia galimybes mokytojui lanksčiai tvarkyti mokomąją medžiagą: kurti naujus modulius, paimiti informaciją iš kitų šaltinių, pertvarkyti, pateikti įvairiais būdais.

Literatūroje taip pat sutinkamas terminas Ugdymo tvarkymo aplinka (UTA). Ji apima visas kurios nors institucijos informacines sistemas bei procesus, turinčius tiesiogines ar netiesiogines įtakas ugdymui bei jo tvarkymui. Ugdymo tvarkymo aplinka apima ir virtualiąją mokymosi aplinką [9].

Išvardintų sąvokų tarpusavio ryšys pateikiamas žemiau esančiame paveiksliuke (paveikslas paimtas iš literatūros šaltinio [9])

13 pav. Virtualiųjų mokymosi aplinkų įvairovė ir jų sąryšiai

VMA taip pat galima suskirstyti į dvi rūšis pagal jų veikimo principą [9].

1. Atskira lokaliai veikianti virtualioji mokymosi aplinka. Šia aplinka galima naudotis tik tuomet, kai kompiuteryje yra įdiegta speciali jos programinė įranga. Bendrauti arba bendradarbiauti taip pat galima tik su tais vartotojais, kurie yra prisijungę prie to paties tinklo bei kurių kompiuteriuose yra įdiegta ta pati virtualioji mokymosi aplinka.

2. Žiniatinklinė virtualioji mokymosi aplinka. Galima naudotis bet kuriuo kompiuteriu, kuriame įdiegta interneto naršyklė ir kuris prijungtas prie tinklo, kuriame yra serveris su įdiegta virtualiaja mokymosi aplinka.

Visos VMA turi panašią sandarą ir funkcijas. Bendroji VMA sandara pateikta 14 paveikslėlyje. (paveikslėlis paimtas iš literatūros šaltinio [4]).

14 pav. Bendra virtualiosios mokymosi aplinkos sandara

Kaip matosi iš VMA sandaros daug įrankių yra skirta būtent tarpusavio bendravimui: el. paštas, pokalbiai, diskusijų forumai. Tai rodo, kad didelis dėmesys skiriamas studentų aktyvumui didinti.

3.2 Virtualiosios mokymosi aplinkos papildymas socialinės tinklaveikos įrankiais

Norint praplėsti VMA funkcijas bei galimybes socialinės tinklaveikos įrankiais reikėtų atkreipti dėmesį į keletą dalykų.

- socialinės tinklaveikos įrankiai turėtų palengvinti bei skatinti besimokančiųjų tarpusavio bendradarbiavimą;
- turėtų palengvinti informacijos dalinimosi procesą;
- taip pat tai turėtų padėti populiarinti nuotolinę mokymąsi ir su juo susijusius procesus;
- socialinius įrankius turi būti lengva integruoti į VMA;
- socialinių įrankių naudojimo negali įtakoti naudojamos VMA versijos, t.y pasirinktas socialinis įrankis turi turėti galimybę būti naudojamas su visomis VMA versijomis.

Pastaruoju metu pabrėžiama, kad visas internetas „kraustosi“ į „Facebook“. Ten yra vis daugiau vartotojų, todėl įvairių tinklalapių kūrėjai deda į savo svetaines *like* mygtukus, leidžia jungtis su "Facebook Connect", rodo, kas patinka prisijungusių vartotojų draugams ir t.t.

Socialiniai tinklai jau pradėti naudoti ir Lietuvos aukštosiose mokyklose. Jei prieš porą metų tik pavienės aukštosios mokyklos naudojos socialinių tinklų paslaugomis tai šiai dienai situacija jau stipriai pasikeitusi. Socialinių tinklų populiarumą rodo ir atliktas tyrimas apie aukštosiose mokyklose naudojamus socialinius tinklus. Tyrimo rezultatai 2 priede.

„Facebook“ pastaruoju metu tapo toks populiarus, kad jau nieko nebestebina, kad yra naudojamas beveik visur. Dauguma tinklaraščių naudoja *like* mygtuką. Kiekvieną kartą kai kas nors paspaudžia *like* po jūsų įrašų, tai automatiškai rodoma to žmogaus profilyje. Būtent taip yra populiarinami tinklaraščiai, įvairūs straipsniai ar paprasčiausios nuorodos. Kai tik informacija atsiranda žmogaus paspaudžiusio *like* mygtuką profilyje, informacija tampa matoma ir jo draugams. Jei kuriam nors iš draugų informacija buvo aktuali, įdomi ar tiesiog patiko jis taip pat gali pasinaudoti šiuo mygtuku ir savo profilyje paskleisti informaciją.

Naudodami *like* mygtuką galite dalintis įdomiausiomis temomis ir savo paskyros turiniu su savo draugais.

Socialinės tinklaveikos pagrindas yra bendravimas su draugais ir galimybė matyti bei bendrauti su draugų draugais. Draugais laikomi tie žmonės, kuriems suteikiama galimybė skaityti asmeninio profilio informaciją, peržiūrėti publikuojamas nuotraukas bei palikti komentarus ant „asmeninės sienos“. Draugams suteikiama teisė į pateiktą visą profilio informaciją, jei nenurodoma, jog tai privatu. Taip pat, dauguma virtualaus bendravimo tinklų naudoja „grupių“ skiltį, kurios pagalba suteikiama galimybė rasti žmonių su panašiais interesais, kuriami fanų klubai, vyksta diskusijos ir panašiai.

3.3 Socialinių tinklų priemonės

„Facebook“ socialinių tinklų priemonės:

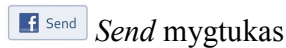
Like mygtukas - paviešinimo įrankis.

Interneto tinklalapių kūrėjai tiesiog „pamišę“ dėl „Facebook“ integracijos. Dažniausiai dabar matomas tokios integracijos būdas yra paprastas *like* mygtukas. Juo pagalba svetainės lankytojas gali pažymėti, kad jam patinka projektas ar konkreti jo dalis. Kitaip tariant tai būdas patogiai apsidalinti patikusia ar svarbia informacija su draugais. Iš kitos pusės žiūrint tai taip pat būtų galima įvardinti kaip

reklamą. Tik šis būdas veikia daug stipriau nei reklaminiai stendai ar kitokio pobūdžio reklama. Asmeninės rekomendacijos turi žymiai daugiau įtakos sprendimui nei tradiciniai rinkodaros būdai.

Pastaruoju metu yra bandoma sukurti daugybė šio įrankio alternatyvų, bet nei vienas bandymų dar nedavė rezultatų. Net ir „Google“ jau yra sukūrę „+1“ mygtuką, kurio funkcija tokia pati kaip ir „Facebook“ *like* mygtuko.

Send mygtukas

Jei funkcija *like* leidžia dalintis pomėgiais su visais, funkcija *send* - suteikia kur kas daugiau privatumo. Ji leidžia dalintis informacija su mažesne draugų grupe. Funkcija *send* leidžia pasirinkti, su kuriais draugais norima dalintis vienais ar kitais pomėgiais. Paspaudus *send* mygtuką ir pradėjus rašyti „Facebook“ draugo vardą arba „Facebook“ grupės, kuriai priklausote, pavadinimą, jums pateikiamas galimų gavėjų sąrašas. Į sąrašą galite įtraukti jau esamus „Facebook“ draugus ar tiesiog pridėti elektroninio pašto adresus. Rašančiojo žinutės nesimatys „Facebook sienoje“. Šis socialinės tinklaveikos įrankis labiausiai tinkamas VMA ir tikrai palengvintų besimokantiesiems dalintis svarbia informacija.

„Find us on Facebook“ mygtukas

Tai funkcija leidžianti vartotojui patekti į sukurtą grupę „Facebook“. Pavyzdžiui vartotojas iš „Moodle“ aplinkos galės vieno mygtuko paspaudimu patekti į „Moodle“ grupę sukurta „Facebook“ socialiniame tinkle. Patekęs į šią grupę galės matyti visą informaciją ir dalyvauti grupės veikloje.

„Facebook“ *groups*

Tai vieta kurioje gali bendrauti nedideles grupes ir dalintis joms aktualiomis temomis, informacija ar mintimis. Grupė gali būti atvira visiems, uždara, kai viešai matomi tik jos nariai, arba visiškai uždara.

„Facebook“ *login* mygtukas

Šios funkcijos pagalba „Facebook“ socialinis tinklas pasiekiamas vienu paspaudimu ir iš bet kur, kur tik šis mygtukas yra integruotas.

„Facebook“ *pages*

Tai įvairių puslapių kūrimui pritaikyta paslauga. Puslapiai sukuriama „Facebook“ socialiniame tinkle (nemokamai). Šia paslauga naudojasi tokie pasauliniai ženklai kaip „Victoria’s secret“, „Barackas Obama“ bei nesuskaičiuojamas kiekis kitų tiek įmonių tiek žymių asmenų. „Facebook“ *pages* paslauga kaip alternatyva internetiniam puslapiui naudojasi beveik visi Lietuvos restoranai ir kavinės.

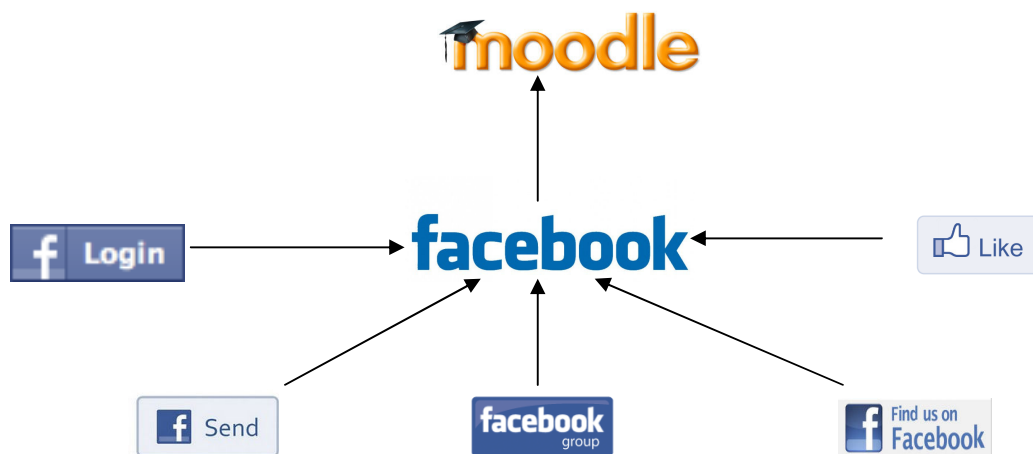
3.4 Socialinio tinklo „Facebook“ įrankių integravimas į „Moodle” virtualiąją mokymosi aplinką

Vienas iš socialinės ir virtualiosios aplinkos sujungimų būdų yra socialinės tinklaveikos įrankių įtraukimas į VMA. Socialinių įrankių panaudojimu įvairiuose terpėse, tarp jų ir mokymosi aplinkoje, naudojasi dauguma įstaigų savo internetiniuose puslapiuose.

Besimokantieji mielai naudojami socialiniais tinklais visais gyvenimo atvejais, o virtualiosiomis mokymosi aplinkomis tik mokslo klausimais, neretu atveju tik artėjant atsiskaitymams. Šiais laikais besimokantysis atsiduria mokymosi proceso viduryje, todėl svarbu, kad mokymosi įstaigos rastų būdą kaip pateikti studijas kuo patraukliau. Būtent tokią galimybę socialiniai tinklai ir siūlo.

Sujungus VMA ir socialinius tinklus studentams būtų lengviau stebėti mokymosi procesą, sužinoti visas naujienas ir pranešimus laiku.

Planuojamas socialinės tinklaveikos įrankių integravimas į VMA pavaizduotas 15 pav.

15 pav. Socialinės tinklaveikos įrankių integravimas į VMA

Tokioje VMA besimokantieji turėtų erdvę bendravimui su studijomis susijusiais klausimais, galėtų dalintis informacija apie artėjančius atsiskaitymus ar kitokia aktualia informacija. Taip pat galėtų rinkti multimedijos darbus t.y nuotraukas, vaizdo įrašus. Kiekvienas studentas ar mokytojas galėtų pasisakyti aktualiomis temomis, ar palikti komentarus po įrašais, ar tiesiog dalintis nuorodomis į mokslams aktualius puslapius ar kurso aplinkas.

Integravimui atlikti naudojama „Moodle“ 2.0.3 versija. Pasirinkta būtent ši versija, nes tai viena naujausių versijų. „Moodle“ 1.9 versijai yra sukurtas socialinių tinklų modulis, kuris įgalina „Facebook“ integravimą į „Moodle“. Nors modulio aprašyme skelbiama, jog šis modulis tinka tiek 1.9 versijai tiek vėliau išleistoms, vis dėlto jis tinka tik 1.9 versijai ir su vėlesnėmis versijomis neveikia (buvo išbandytos 2.0.1 ir 2.0.3 versijos).

Socialinis tinklas „Facebook“ savo vartotojams suteikia galimybę savo puslapiuose integruoti tam tikrus modulius. Jų kodai yra prieinami „Facebook“ FBML kalba [8]. Kadangi kodas yra atviras sistemos administratorius turintis programavimo pagrindus gali pasinaudoti šiomis priemonėmis.

„Facebook“ socialinių priemonių integravimas į VMA „Moodle“:

1. Prieš pradėdant naudotis „Facebook“ socialinio tinklo priemonėmis pirmiausia reikia savo puslapį užregistruoti kaip „Facebook“ aplikaciją. Tai galima padaryti šiuo adresu: <http://www.facebook.com/pages/create.php>. Užregistravus puslapį ir gavus unikalų puslapio kodą galima pradėti integruoti „Facebook“ socialines priemones.
2. Vienas iš būdų tai yra rankinis kodo įterpimas į programą arba tam tikrų modulių panaudojimas integruojant „Facebook“ įrankius. Pasirinktas pirmasis būdas nes, tai suteikia daugiau galimybių veikti savo nuožiūra, t.y keisti įrankių išvaizdą ir vietą pagal tai, kaip nori pats sistemos/puslapio administratorius. Šis būdas yra tinkamas bet kuriai „Moodle“ versijai t.y, nei vartotojas nei sistemos administratorius netampa priklausomas tik nuo vienos sistemos versijos.
3. Norint įterpti socialinę priemonę į mokymosi aplinką pirmiausiai reikėtų jos kodo, kuris turi būti atitinkamai pakoreguotas, kad atitiktų konkrečią svetainę ar mokymosi aplinką. Labai svarbu įrašyti konkrečios mokymosi aplinkos URL kodą. Šiuo atveju pateiktas „Facebook“ *like* mygtuko kodas (visi kiti socialinių priemonių kodai integracijai pateikti 3 priede):

```
?>
<iframe
src="http://www.facebook.com/plugins/like.php?href=moodle.autensas.lt%2Fmoodle
&send=true&layout=standard&width=450&show_faces=true&a
mp;action=like&colorscheme=light&font&height=80" scrolling="no"
frameborder="0" style="border:none; overflow:hidden; width:450px; height:80px;"
allowTransparency="true"></iframe>
<?php
```

Koreguojant kodą pasirenkama norima išvaizda šiam įrankiui:

- Dydis, t.y plotis ir aukštis;
  - Norima matyti ar ne veidus vartotojų, kuriems patinka jūsų svetainė;
  - Spalvos variacijos. Pagal bendrą mokymosi aplinkos išvaizdą pasirenkama mygtuko spalva;
  - Pasirenkamas norimas teksto šriftas;
  - Nurodoma ar bus reikalingas rėmelis;
  - Ir t.t.
4. Sekantis veiksmas yra jau paruošto kodo įterpimas į virtualiąją mokymosi aplinką ar svetainę. Sistemos administratorius pasirenka kur ir kaip būtų matomas integruojamas įrankis. Virtualiojoje mokymosi aplinkoje „Moodle“ socialinės priemonės gali būti matomos ir prieinamos naudojimui arba visiems vartotojams arba tik prisijungusiems vartotojams. Šiuo atveju *login* mygtuką buvo nuspręsta palikti prieinamą visiems sistemos vartotojams.
5. Tiek integruojant tam tikrus socialinės tinklaveikos priemonių kodus tiek darant bet kokius kitus pakeitimus sistemos kode yra rekomenduojama pasidaryti „Moodle“ atsarginę kopiją. Integruojant konkrečiai „Facebook“ socialines priemones rekomenduojama kodą įterpti pagrindiniame *index.html* faile. Tokiu būdu bus mažiausiai įtakojamas sistemos veikimas ir jos resursų naudojimas. Jau integruotas *like* mygtukas pavaizduotas 16 paveikslėlyje.

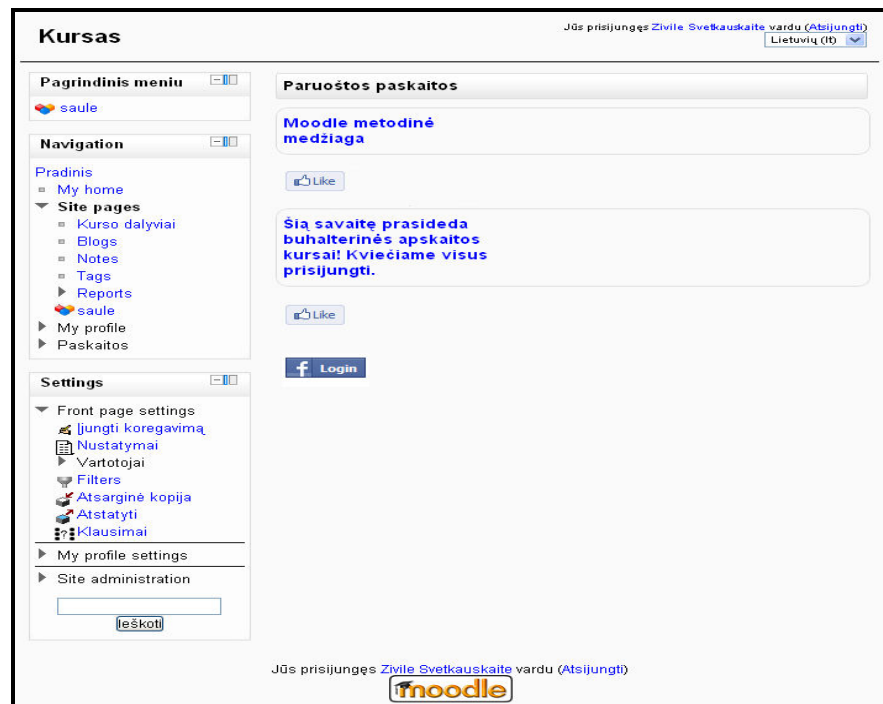
Socialinių įrankių integravimas „Moodle“ aplinkoje padėtų platinti informaciją apie įvairius vykstančius mokymus, konferencijas, straipsnius ar tiesiog skelbti naujienas. Taip pat tai būtų būdas sujungti tomis pačiomis sritimis besidominčius žmones į internetines bendruomenes.

3.5 Integruotų įrankių apžvalga ir testavimas

„Facebook“ paviešinimo galimybės, t.y *like* mygtuko integravimo į „Moodle“ aplinką būdai pavaizduoti žemiau esančiuose paveikslėliuose. Pirmasis būdas realizuotas „Moodle“ 2.0.3 versijoje, antrasis – „Moodle“ 2.0.1.

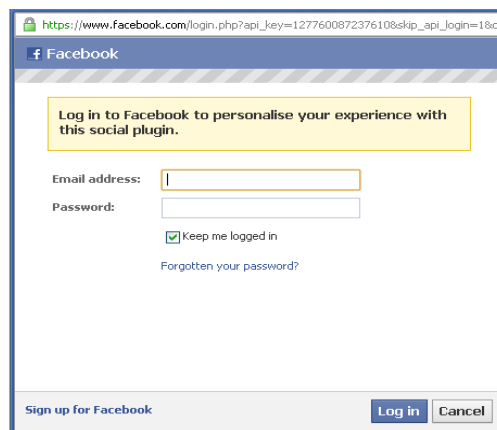

16 pav. *Like* funkcijos integravimas į „Moodle“ aplinką. Pavyzdys nr.1

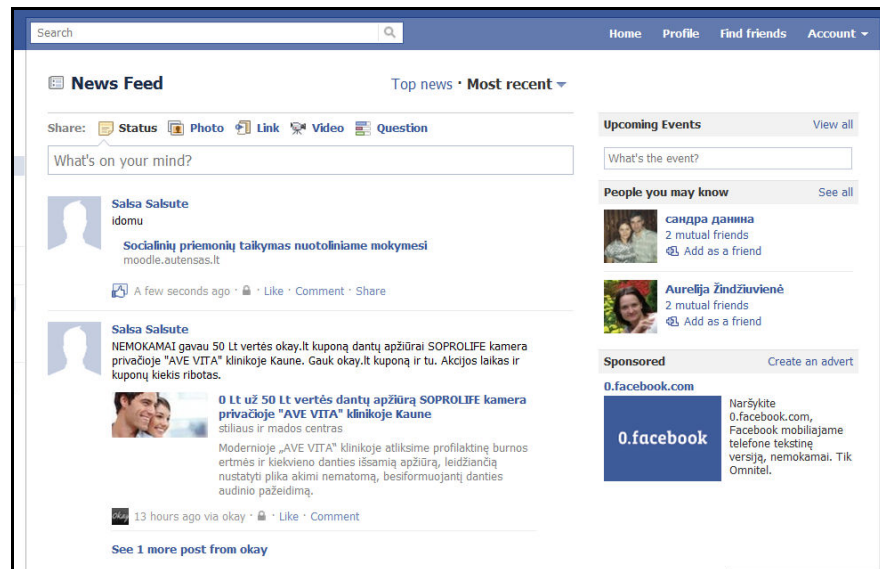

17 pav. *Like* funkcijos integravimas į „Moodle“ aplinką. Pavyzdys nr.2

Paspaudus *like* mygtuką pirmiausia yra paprašoma prisijungti prie savo paskyros ir tik tada norima informacija yra paviešinama.

18 pav. Prisijungimo prie „Facebook“ langas

19 pav. Paveišinta informacija „Facebook“ asmeniniame profilyje

Naudojantis *like* funkcija taip pat galima rašyti ir savo komentarus. 18 paveikslėlyje pavaizduota paviešinta informacija. Informacija atsiranda asmens, kuriam „patiko“ puslapis, asmeniniame „Facebook“ profilyje. Informacija automatiškai tampa matoma to asmens draugams ar draugų draugams. Jie gali patys patekti į paviešintą puslapį ar rašyti savo komentarus nuorodos tema.

Naudojant kitas priemones veiksmų seka analogiška. Paspaudus *login* mygtuką galima tiesiogiai iš „Moodle“ aplinkos jungtis prie „Facebook“. Login mygtukas matomas visiems neprisijungusiems vartotojams.

Kaip jau buvo minėta 3.4 skyrelyje, „Facebook“ *pages* ir „Facebook“ *groups* tai puikus būdas studentų ir dėstytojų bendravimui. „Facebook“ *pages* naudojamas daugiau viešos informacijos skelbimui. Tai gali būti informacija apie prasidedančius įvairius kursus, kvietimas studijuoti tam tikras specialybes ar kvietimas dalyvauti konferencijoje. Šie įrankiai labai patogūs, nes informacijos skelbimas užtrunka tik tiek, kiek reikia laiko jai parašyti. Nereikia jungtis į jokiais papildomas programas, koregavimo aplinkas, nereikia žinoti specifinių tam tikrų kalbų sintaksių.

„Facebook“ *pages* administravimui naudojama ta pati paskyra kaip ir asmeninė „Facebook“ paskyra, todėl nereikia prisiminti papildomų slaptažodžių ar kas kart prisijungti su kita programa ar paskyra. Puslapį ar grupę administruoti gali keli vartotojai. Grupė turi susidėti bent iš dviejų dalyvių, t.y grupės administratoriumi ir grupės dalyvio.

„Facebook“ *pages* pavyzdys pavaizduotas 19 paveiksle.

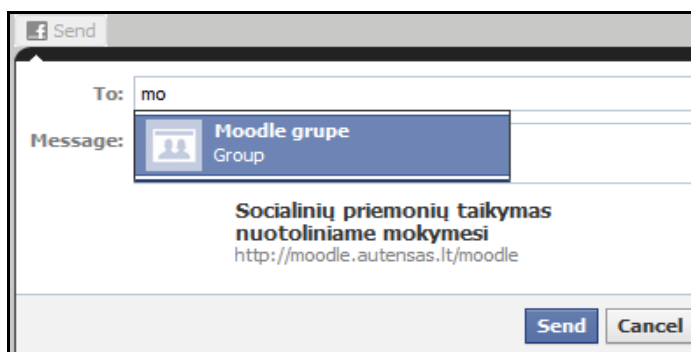

20 pav. „Facebook” *pages* pavyzdys

„Facebook“ *send* įrankis tai įrankis labiausiai tinkamas VMA. Paspaudus šį mygtuką atsiranda galimybė parašyti pranešimą konkrečiam asmeniui ar visai savo grupei. Kadangi ne paslaptis, kad paskutiniu metu besimokantieji daugiau laiko praleidžia socialiniuose tinkluose nei virtualiosiose mokymosi aplinkose tai būtų puikus būdas aktualios informacijos skelbimui. Pavyzdžiui jei besimokantysis prisijungęs prie savo mokymosi aplinkos ar konkretaus kurso pamato paskelbtą svarbią informaciją apie artėjantį atsiskaitymą ar papildomai suteiktą galimybę atsiskaityti už praleistus dalykus, jis iškart gali parašyti tai visiems tą patį dėstomą dalyką turintiems kolegoms.

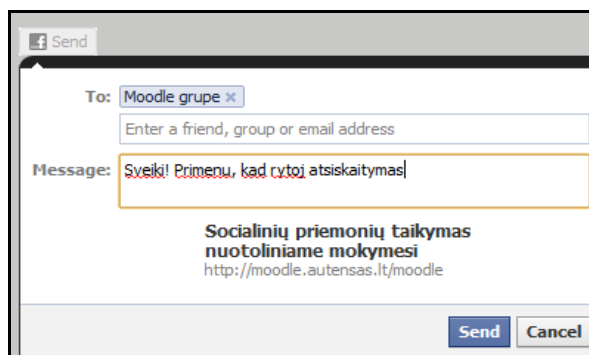
Send funkcijos veikimo principas pavaizduotas 20 paveiksle.

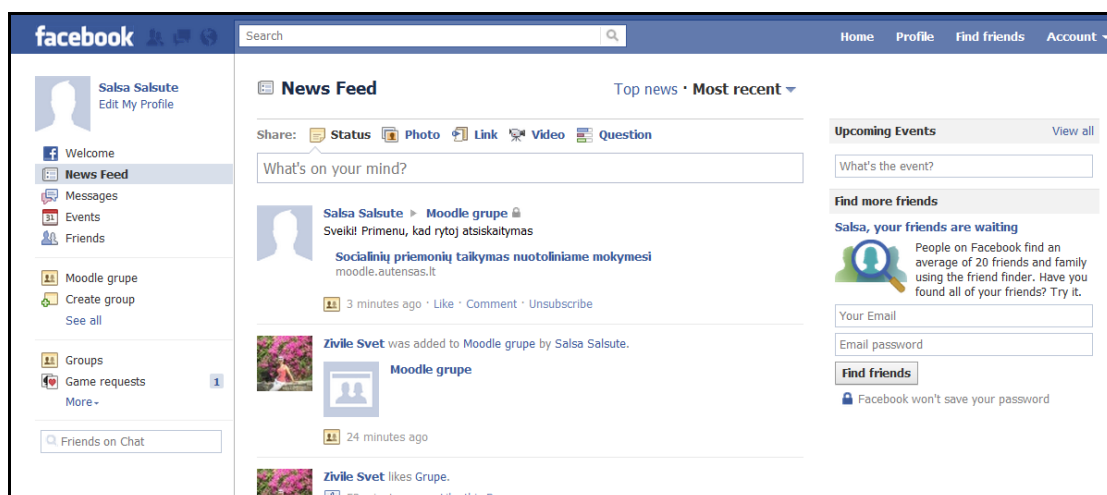
21 pav. Funkcijos *send* veikimo pavyzdys

Paspaudus *send* mygtuką pirmiausia paprašoma prisijungti prie „Facebook“ paskyros. Jeigu besimokantysis jau yra prisijungęs tiesiogiai iš „Facebook“ puslapio, jam pakartotinai įvedinėt prisijungimo duomenų nebereikia. Rašant žinutę galima pasirinkti arba visą grupę, kurioje priklausai, arba konkrečius asmeninis.

22 pav. Funkcijos *send* veikimo pavyzdys

Pranešimas nusiunčiamas tiesiogiai pranešimo gavėjams ir, priešingai nei *like* funkcijos atveju, nėra matomas kitiems socialinės tinklaveikos nariams. Pranešimas automatiškai atsiranda grupės pagrindiniame lange ir kiekvienas grupės narys gauna asmeniškai parnešimą tiek elektroninio laiško pavidalu tiek asmeniniame „Facebook“ profilyje (22pav.). Elektroninis paštas naudojamas tas, kuris nurodytas „Facebook“ paskyroje. Taip pat apie naują įvykį yra informuojama ir „Facebook“ kiekvieno grupės nario asmeniniame profilyje.

23 pav. Pavišintas pranešimas „Facebook“ asmeniniame profilyje

Ištestavus „Facebook“ socialinių priemonių integravimą į „Moodle“ virtualiąją mokymosi aplinką galima teigti, kad viskas veikia korektiškai ir teisingai. Tačiau taip pat buvo pastebėta ir keletas trūkumų:

- Kuo daugiau socialinių priemonių yra bandoma integruoti tuo daugiau „Moodle“ sistemos resursų tai pareikalauja. Norint išvengti šios problemos reikėtų naudoti naujausią *php* versiją bei Windows pritaikyta būtent serveriniui darbui.
- Naudojant *like* ir *send* priemones vartotojas turi prisijungti prie savo paskyros. Atlikus norimą veiksmą automatiškai uždaromas asmeninė „Facebook“ paskyra, tačiau vartotojas bėra automatiškai atjungiamas. Tai gali sukelti nepatogumų naudojantis VMA n namuose, bet pavyzdžiui svečiuose.

IŠVADOS

1. Išanalizavus socialinės tinklaveikos sistemas, naudojamas tiek Lietuvoje tiek pasaulyje, nustatyta, kad populiariausias socialinis tinklas yra „Facebook“ turintis apie pusę milijardo vartotojų. Todėl būtent jame realizuoti įrankiai pasirinkti integruoti į virtualiąją mokymosi aplinką.
2. Išsiaiškinti socialinių tinklų trūkumai bei privalumai. Nustatyta, kad svarbiausia socialinių tinklų dalyviams yra galimybė plėsti draugų ratą, stebėti jų aktyvumą ir palaikyti su jais ryšį. Tačiau socialiniai tinklai skatina priklausomybę, mažėjantį raštingumą, neteisingų socialinių įgūdžių formavimąsi. Į virtualiąją mokymosi valdymo aplinką būtų naudinga integruoti tik tuos socialinių tinklų įrankius, kurie leistų išnaudoti jų privalumus.
3. Išsiaiškinti socialinių tinklų panaudojimo būdai virtualiojoje mokymosi aplinkoje. Nustatyta, kad mokymosi procese jie galėtų būti panaudojami platinant mokslinių tyrimų rezultatus, gerinant mokslinę komunikaciją ar naudojant socialinius tinklus kaip pagalbinę priemonę dėstant, užmezgant glaudesnius ryšius tarp besimokančiųjų ir dėstytojų.
4. Išanalizuota atvirojo kodo virtualioji mokymosi aplinką „Moodle“ ir pasirinkta naudoti „Moodle 2.0.3“ versija, nes tai naujausia sistemos versija, bet joje vis tiek dar nėra sukurtų jokių įrankių ar modulių skirtų socialinei tinklaveikai. Nustatyti „Facebook“ socialinio tinklo įrankiai, kuriuos būtų galima integruoti į virtualiąją mokymosi aplinką.
5. Besimokančiųjų aktyvumui skatinti virtualiojoje mokymosi aplinkoje, „Moodle“ sistemoje integruotas tiesioginis prisijungimas prie vieno iš socialinių tinklų „Facebook“, padaryta informacijos viešinimo galimybė *like* ir *send* bei integruotas tiesioginis prisijungimas prie besimokančiųjų grupės esančioje „Facebook“ socialiniame tinkle. Taip besimokantieji galės ne tik atskirai mokytis virtualiojoje mokymosi aplinkoje ar bendrauti socialiniame tinkle, bet kartu mokytis bei bendrauti socialiniame tinkle.

LITERATŪRA

1. Bendruomenės socialinė veikla tinkle. [interaktyvus] [žiūrėta 2011-04-20]. Adresas internete: www.mruni.eu/.../7%20tema_Tinklai%20kaip%20bendruomenes%20susbsistema.pp
2. Cibulskis G., Asmeninės mokymosi aplinkos. Paskaitų medžiaga. [interaktyvus]. [žiūrėta 2010-10-10]. Paskaitos vaizdo įrašo adresas internete: <http://distance.ktu.lt/vips/flash/play.php?&rid=5196>
3. Darbo su virtualiosios mokymosi aplinkos „Moodle“ įrankiais vadovas. [interaktyvus] [žiūrėta 2011-04-20]. Adresas internete: <http://emtc.ktu.lt/cms/emtc/app?service=external/index&sp=302>
4. Distancinių mokymų centras. [interaktyvus] [žiūrėta 2011-04-20]. Adresas internete: <http://www.studyonline.lt/naujienos?page=1>
5. Downes S. Personal learning enviroments. [interaktyvus]. [žiūrėta 2010-12-01]. Adresas internete: <http://halfanhour.blogspot.com/2006/10/ple-diagram.html>
6. Enciklopedinis kompiuterijos žodynas. [interaktyvus]. [žiūrėta 2011-03-15]. Adresas internete: http://lt.wikipedia.org/wiki/Kategorija:Socialiniai_tinklai
7. Enciklopedinis kompiuterijos žodynas. [interaktyvus]. [žiūrėta 2010-12-01]. Adresas internete: <http://www.likit.lt/term/enciklo.html>
8. „Facebook“ socialiniai įskiepai. [interaktyvus]. [žiūrėta 2011-03-15]. Adresas internete: <http://developers.facebook.com/docs/plugins/>
9. Kulvietienė R. Virtualios mokymosi terpės. Paskaitų medžiaga [interaktyvus] [žiūrėta 2010-12-06]. Adresas internete: <http://estudijos.vgtu.lt/lms-lmm>
10. Macroscope socialinių tinklų poveikio tyrimo rezultatų pristatymas. [interaktyvus]. [žiūrėta 2010-12-01]. Adresas internete: <http://www.slideshare.net/guestd3860d/macroscope-socialini-tinkl-poveikio-tyrimo-rezultat-pristatymas>
11. „Moodle“ virtuali mokymosi aplinka. [interaktyvus] [žiūrėta 2010-04-10]. Adresas internete: <http://moodle.org/>
12. Socialiniai tinklai Lietuvoje. [interaktyvus] [žiūrėta 2011-04-20]. Adresas internete: <http://www.on.lt/up/soc-tinklai.htm>
13. Socialinių tinklų apžvalga. [interaktyvus]. [žiūrėta 2011-03-15]. Adresas internete: <http://socialiniaitinklai.wordpress.com/>

14. Socialinių tinklų tyrimai ir palyginimai. [interaktyvus]. [žiūrėta 2011-03-15]. Adresas internete: <http://webtrends.about.com/od/socialnetworking/a/social-network.htm>
15. Socialinių įrankių naudojimosi instrukcijos. [interaktyvus]. [žiūrėta 2011-03-15]. Adresas internete: <http://mashable.com/2011/03/22/facebook-social-plugins-2/>
16. Soumitra Dutta, Matthew Fraser. Mano virtualieji aš. Kaip socialiniai tinklai keičia gyvenimą, darbą ir pasaulį. Straipsnis internete [interaktyvus]. [žiūrėta 2011-01-19]. Adresas internete <http://www.manoknyga.lt/knyga/mano-virtualieji-as-kaip-socialiniai-tinklai-keicia-gyvenima-darba-ir-pasauli.html>
17. Socialinių tinklų saugumas. Straipsnis internete. [interaktyvus]. [žiūrėta 2011-03-15]. Adresas internete: <http://www.elektronika.lt/patarimai/programos/22129/socialiniu-tinklu-saugumas/>
18. Tyrimo „Socialinių tinklų panaudojimas ieškant darbuotojų Lietuvoje“ rezultatai. [interaktyvus]. [žiūrėta 2010-12-01]. Adresas internete: <http://employer.lt/tyrimo-%E2%80%9Esocialiniu-tinklu-panaudojimas-ieskant-darbuotoju-lietuvoje%E2%80%9C-rezultatai>
19. Tyrimas: socialinių tinklų poveikis Lietuvos aktyviausiems internautams. [interaktyvus]. [žiūrėta 2010-1-29]. Adresas internete: <http://www.marketer.lt/tyrimas-socialiniu-tinklu-poveikis-lietuvos-aktyviausiems-internautams-1981.htm>
20. Tinklų privalumų ir trūkumų apžvalga. [interaktyvus] [žiūrėta 2010-04-10 d.]. Adresas internete: <http://www.seo-marketing.lt/KAS-YRA-MARKETINGAS/socialiniu-tinklu-privalumai.html>
21. Tyrimo rezultatų pristatymas: „Virtualioji mokymosi aplinka mokyklai“ [interaktyvus] [žiūrėta 2011-04-20]. Adresas internete: www.mtp.smm.lt/dokumentai
22. WebCT virtuali mokymosi aplinka [interaktyvus] [žiūrėta 2010-04-10 d.]. Adresas internete: <http://webct.liedm.lt/>

TERMINŲ IR SANTRUMPŲ ŽODYNAS

ST- socialinė tinklaveika.

Moodle - modulinė, objektinė nuotolinio mokymosi aplinka.

Tinklaveika - socialinio tinklo formavimas.

IKT- informacinės ir komunikacinės technologijos.

IT-informacinės technologijos.

STS- socialinių tinklų svetainės.

VMA-virtualioji mokymosi aplinka.

MySQL - labiausiai paplitusi atviro kodo SQL duomenų bazių valdymo sistema.

PHP - dinaminių interneto puslapių programavimo kalba. Dažniausiai vartojama svetainės duomenims iš duomenų bazių atvaizduoti.

HTTP (angl. hyper text transfer protocol) - kompiuterių tinklo protokolas kuriuo bendrauja vartotojų kompiuteriai su interneto svetainių serveriais.

IMS/SCORM standartai - el. mokymosi medžiagos techniniai standartai, aprašantys mokomosios medžiagos saugojimo ir tvarkymo standartus ir technologijas. Naudojant šiuos standartus parengtos pamokos įdiegiamos į visas standartus palaikančias virtualiąsias mokymosi aplinkas.

UTA - ugdymo tvarkymo sistema.

URL - internetinis adresas, kurį supranta standartinės naršyklės.

PRIEDAI

1 Priedas. Socialinės tinklaveikos besimokantieji įtaka (tyrimas)

Jūsų lytis?

- Vyras
- Moteris

Jūsų amžius?

- iki 19
- 19-25
- 25-35
- Daugiau nei 35

Jūsų išsilavinimas?

- Pagrindinis
- Vidurinis
- Aukštasis
- Profesinis
- Kitas _____

Jūsų gyvenamoji vieta?

- Didmiestis
- Miestelis
- Kaimas

Užsiėmimas šiuo metu?

- Dirbu
- Moka
- Dirbu ir moka
- Nei dirbu, nei moka

Ar naudojate socialinius tinklus? Jei visai nesinaudojate, toliau anketos prašome nepildyti

- Naudojuos
- Nesinaudoju
- Esu užsiregistravęs, bet nesinaudoju

Kokių socialinių tinklų narys esate?

- Twitter
- Facebook
- Frype
- Tagged
- Netlog
- Second life
- MySpace
- Kita _____

Kiek laiko jau esate kokio nors socialinio tinklo narys?

- Iki pusės metų
- iki 1 metų
- iki 2 metų
- iki 3 metų
- daugiau nei 3 metus

Dėl kokios priežasties naudojate socialiniais tinklais?

- Noriu susirasti draugų
- Noriu parodyti save
- Tai tiesiog laisvalaikio praleidimo būdas
- Kadangi jais naudojasi dauguma mano draugų
- Kita _____

Kaip dažnai naudojate socialiniais tinklais?

- Pora kartų per mėnesį
- Kartą per savaitę

- Kiekvieną dieną
- Rečiau nei kartą per mėnesį

Kokia įtaka, jūsų manymu, jums daro socialiniai tinklai?

- Nedaro jokios įtakos
- Daro teigiamą įtaką (Padeda susisiekti su draugais, praleisti laisvalaikį ir pan.)
- Daro neigiamą įtaką (Negaliu atsipalėsti nuo kompiuterio, daugiau su žmonėmis bendrauju kompiuterio pagalba, nei realybėje)
- Nei teigiamą, nei neigiamą (Nesu nuo jų priklausomas, bet jie man yra gana svarbūs)

Kaip manote, ar socialiniai tinklai turėtų būti naudojami mokymosi tikslais?

- Taip
- Ne
- Nežinau

Kokią įtaką socialiniai tinklai turėtų mokymosi procesui?

- Dažniau bendraučiau su kolegomis studijų klausimais
- Būtų aiškesnės paskirtos užduotys, įvykdymo terminai
- Būtų galimybė pasidalinti turimomis žiniomis apie laukiančius atsiskaitymus
- Neturėtų jokios įtakos
- Nežinau
- Kita _____

Kaip manote ar būtų reikalingas socialinis tinklas, skirtas atskiroms besimokančiųjų grupėms ir pritaikytas naudoti būtent mokymosi tikslais?

- Taip
- Ne
- Nežinau

Ar jūsų grupė yra ar buvo susikūrusi aplinką skirtą bendrauti mokslo temomis (pvz. google groups, skype groups, atskirą tinklalapį ir pan.)?

- Taip

Ne

Socialinės tinklaveikos įtaka besimokantiesiems (tyrimas)

Vienas iš darbo tikslų yra atlikti sociologinį tyrimą, kurio pagalba būtų išsiaiškinta kokią įtaką besimokantiesiems turi socialinė tinklaveika. Tyrimo pagalba norima sužinoti kiek yra skiriama laiko ir dėl kokių priežasčių šiomis priemonėmis yra naudojamos. Pagrindinis tyrimo tikslas sužinoti kaip besimokantieji vertina socialinių tinklų panaudojimo galimybes mokslų tikslams.

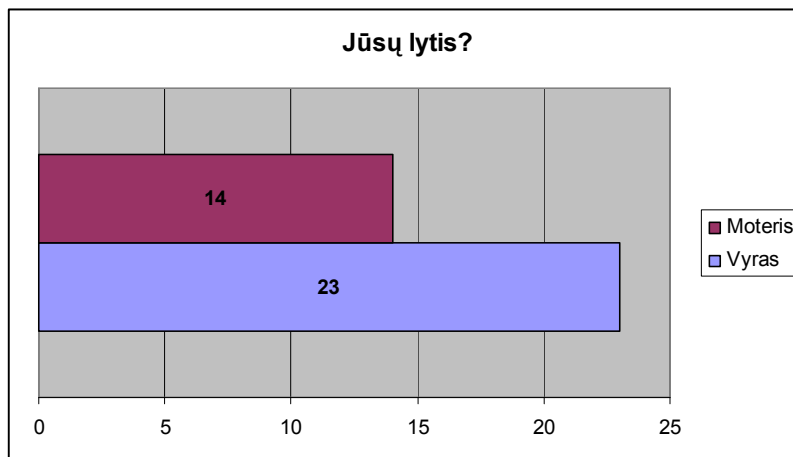
Pirmiausia yra sugalvojamas klausimynas ir parengiamos anketos. Vėliau pasirinktai respondentų grupei yra išplatintos apklausų anketos. Galiausiai surenkami, apdorojami, apibendrinami rezultatai ir padaromos atitinkamos išvados

Tyrimo laikas: 2010 m. vasario 22 d. - balandžio 19 d. Tyrimas atliktas apklausos metodo pagrindu t.y anketa. Buvo pasirinkta anoniminė apklausa, kurios metu mažiau įtakojamas atsakymas. Apklausoje dalyvavo įvairių specialybių ir kursų studentai. Pusė apklaustųjų buvo sąmoningai pasirinkta studentai, kurie mokosi arba kada nors mokėsi nuotoliniu arba neakivaizdiniu būdu, nes būtent šiai besimokančiųjų grupei numatytas sukurti įrankis turėtų būti pats aktualiausias. Nuspręsta anketą sudaryti ne daugiau kaip iš 20 klausimų, nes ilgos apklausos užima nemažai laiko ir vargina respondentus. Taigi anketą sudaro 15 klausimų. Apklausoje dalyvavo 37 asmenys. Duomenys apdoroti MS Excel programa.

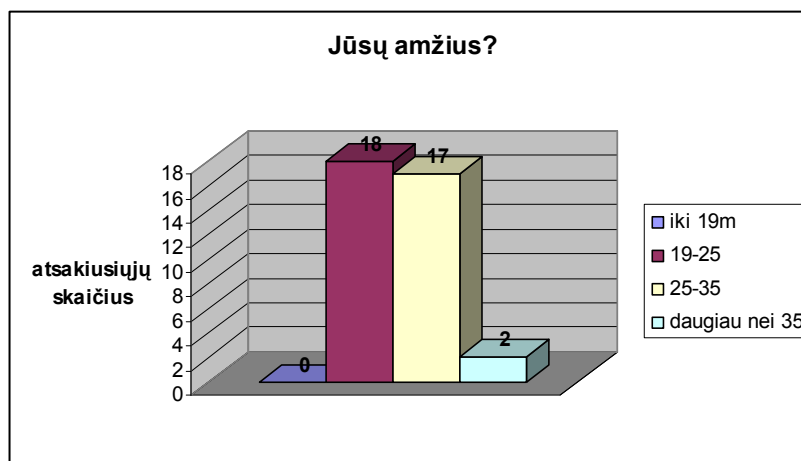
Tyrimo duomenų analizė

Atliktoje anketinėje apklausoje dalyvavo įvairių kursų ir specialybių studentai. Dalis apklaustųjų buvo sąmoningai pasirinkta tokių, kurie mokėsi nuotoliniu arba neakivaizdiniu būdu. Apklausoje dalyvavo 14 moterų ir 23 vyrai. Į anketos klausimus atsakinėjo, kaip jau buvo minėta anksčiau, įvairių specialybių ir kursų šiuo metu dar studijuojantys arba jau pabaigę studijas asmenys. Dalyvavo jauni žmonės, kurių amžiaus vidurkis svyruoja nuo 19 iki 35 metų, taip pat dalyvavo pora vyresnių nei šis amžiaus intervalas, respondentų.

Pirmame ir antrame paveiksluke matosi apklaustųjų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių.

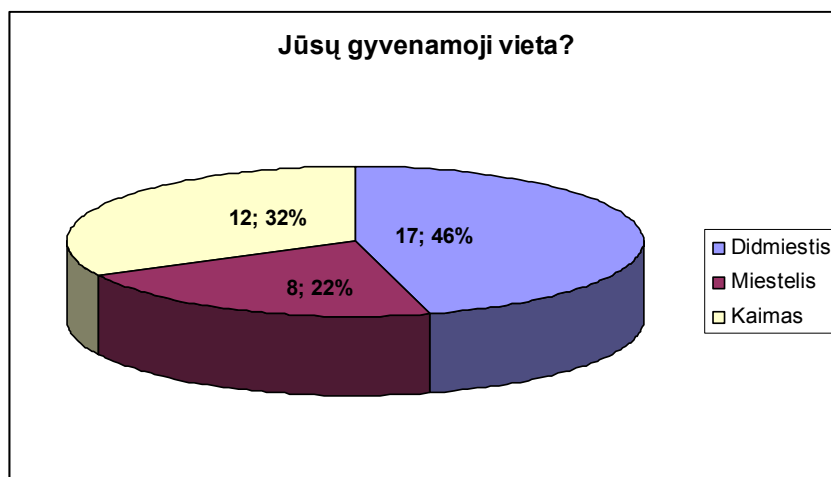

1 pav. Apklaustųjų pasiskirstymas pagal lytį

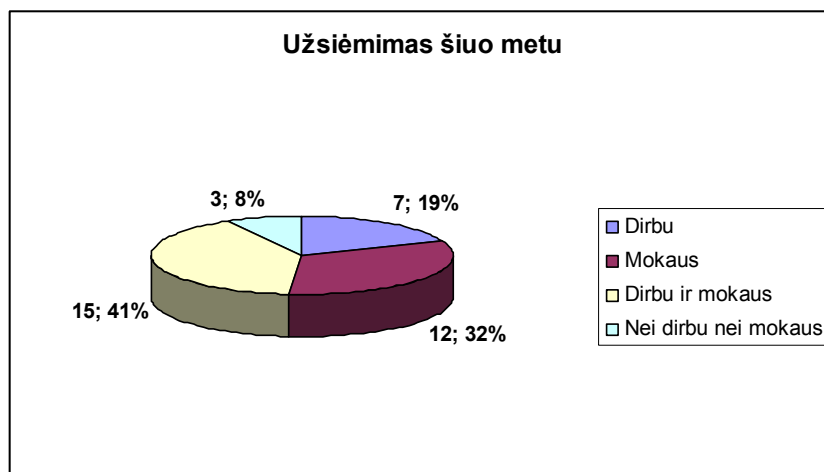

2 pav. Apklaustųjų pasiskirstymas pagal amžių

Taip pat buvo išsiaiškinta apklaustųjų dabartinis išsilavinimas, gyvenamoji vieta: ir dabartinis užsiėmimas. Kaip matosi iš duomenų pateiktų 1 ir 2 paveikslėliuose dauguma apklaustųjų yra kilę iš didelių miestų (46%), taip pat didžioji dalis šiuo metu stengiasi suderinti studijas su mokslais. Net 15 iš 37 šiuo metu derina tiek studijas tiek darbą, 12 visą savo laiką skiria tik studijoms, 7 šiuo metu jau niekur nebestudijuoja ir tik dirba, 3 šiuo metu nei studijuoja nei dirba. Visi 37 apklaustieji yra su aukštuoju išsilavinimu.

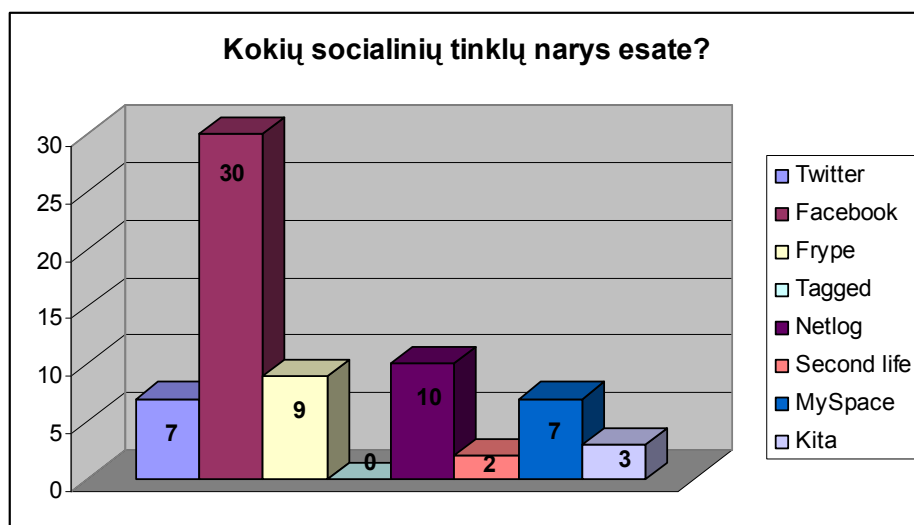

3 pav. Šiuo metu gyvenamoji vieta

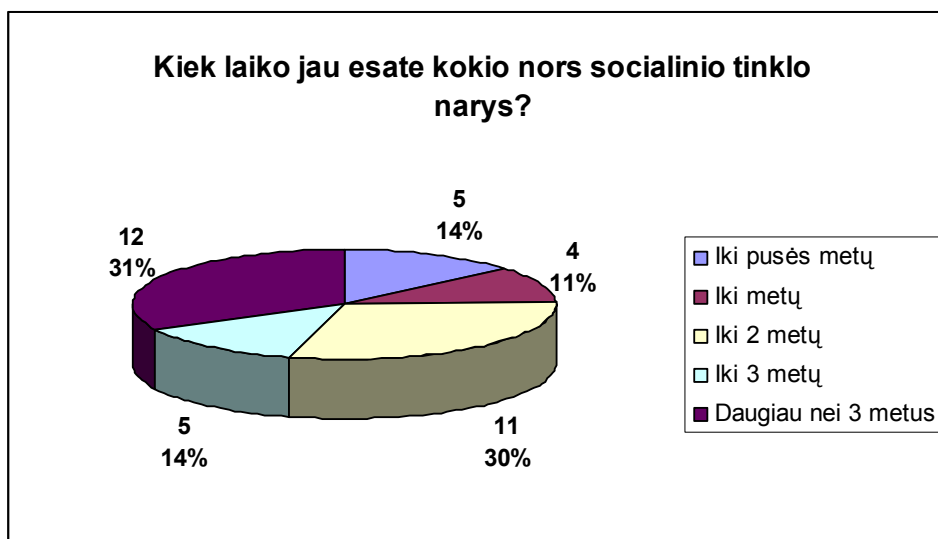
4 pav. Apklaustųjų užimtumas

Toliau buvo bandoma išsiaiškinti kiek apklaustieji yra susidūrę ir kiek žino apie socialinę tinklaveiką. Iš 37 apklaustųjų visi naudojami arba kada nors naudojami socialiniais tinklais. Tik 5 šiuo metu nebesinaudoja nors kažkada ir buvo užsiregistravę. Kaip matosi iš 5 paveiksluko didžioji dalis naudojami „Facebook“ ir šiek tiek mažiau kitais socialiniais tinklais tokiais kaip frys, netlog, twitter.

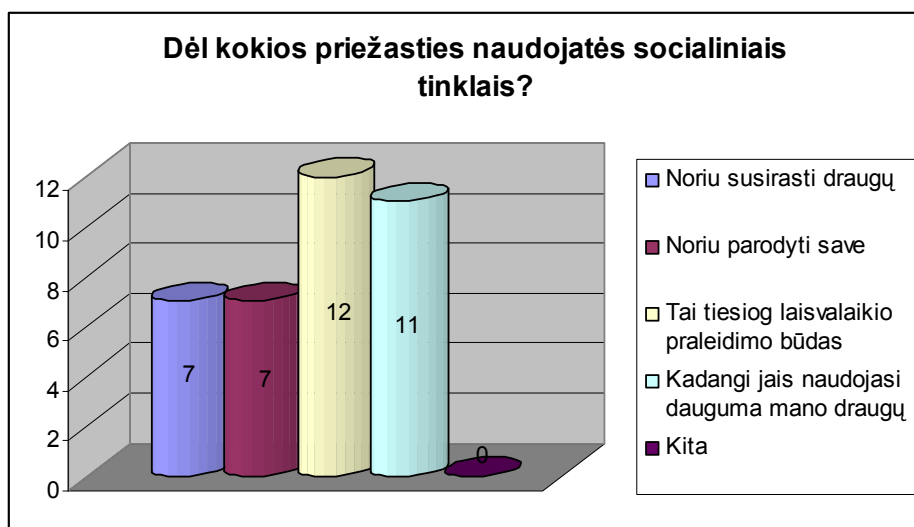

5 pav. Socialinių tinklalapių paplitimas apklaustųjų tarpe

Didžioji dalis apklaustųjų šiais tinklalapiais naudojasi ilgiau nei metus laiko. Tik 9 apklaustieji yra prisijungę prie socialinių tinklalapių trumpiau nei metus laiko. Kaip matosi iš 7 paveiksluko pagrindinės priežastys lemiančios kodėl yra naudojama šiais tinklalapiais būtų noras tiesiog praleisti laisvalaikį ir be abejo todėl, kad šiais tinklalapiais taip pat naudojasi ir apklaustųjų draugai. Likusi dalis kaip priežastį nurodė norą susirasti draugų ar parodyti save kitiems.

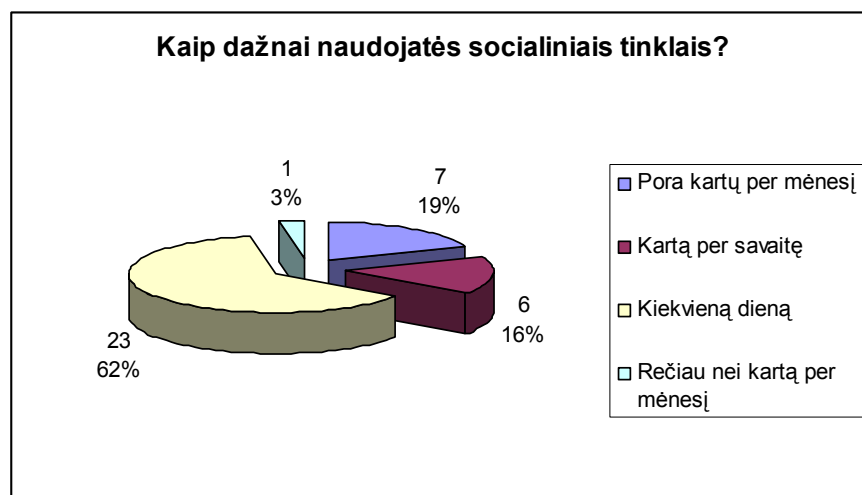

6 pav. Diagrama parodanti kiek laiko apklaustieji jau naudojami socialiniais tinklalapiais

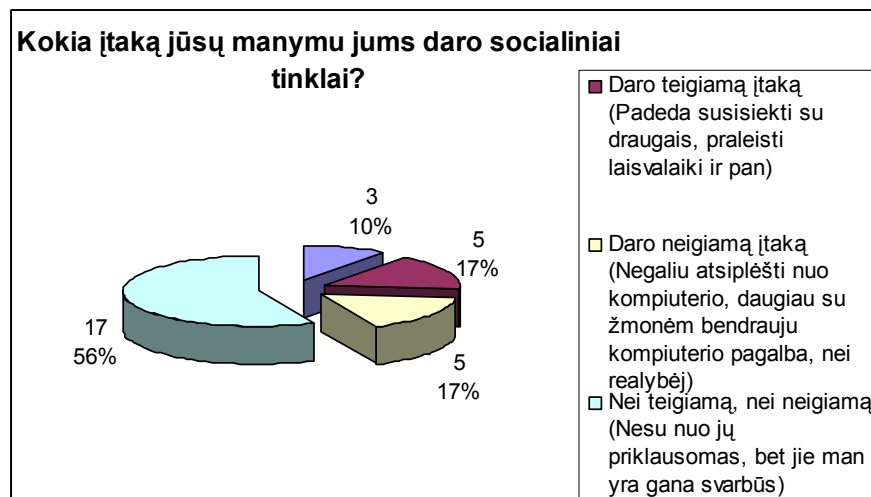

7 pav. Priežastys kodėl yra naudojami socialiniai tinklais

Kaip matosi iš duomenų pateiktų 8 ir 9 paveikslėlyje prie populiariausių tinklalapių yra prisijungiama kasdien. Tik 7 iš apklaustųjų prie šių tinklalapių prisijungia vos pora kartų ar rečiau per mėnesį. Tačiau nepaisant to, didžioji dalis teigia, jog nėra priklausomi nuo socialinių tinklų ir jie jiems jokios įtakos nedaro. Po 5 mano, kad jiems yra daroma neigiama arba teigiama įtaka. Neigiamos įtakos atveju atsiranda priklausomybė nuo kompiuterio, sumažėja realus bendravimas su žmonėmis, o daugiau vyksta bendravimas kompiuterio pagalba. Teigiama dažno naudojimo pusė būtų galimybė susisiekti su draugais ar tiesiog smagiai praleisti laisvalaikį.

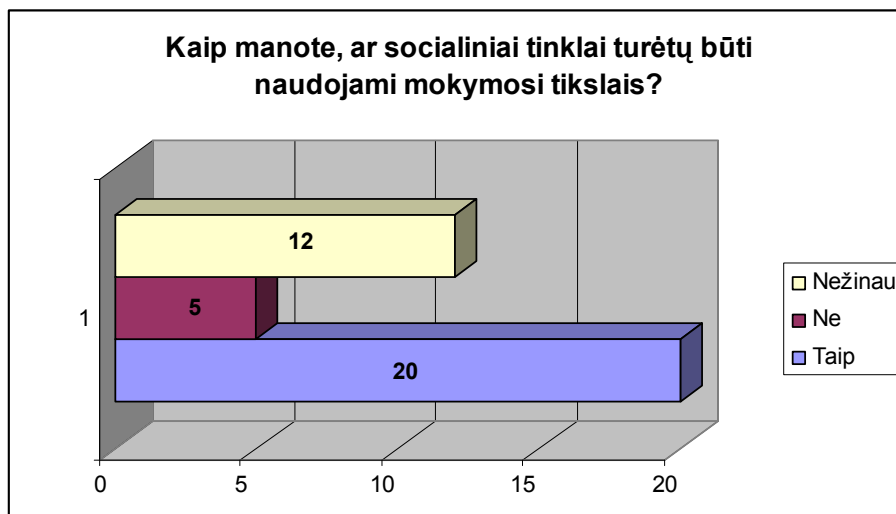

8 pav. Socialinių tinklų naudojimo dažnumas

9 Pav. Socialinių tinklų įtaka mūsų gyvenimui

Toliau buvo bandoma išsiaiškinti ar socialiniai tinklai turėtų įtakos mokymosi procesui jei būtų naudojami būtent šiuo tikslu. Net 20 iš apklaustųjų norėtų, kad socialiniai tinklai būtų naudojami mokymosi tikslais, 5 tam nepritartų, o 12 šiuo klausimu savo nuomonės dar neturi. 20 (53%) apklaustųjų mano, kad jiems tai padėtų dažniau bendrauti su savo kolegomis studijų klausimais. Kitos teigiamos priežastys buvo nurodomos kaip galimybė pasidalinti turimomis žiniomis apie laukiančius atsiskaitymus, paskirtas užduotis, įvykdymo terminus. Tik 3 mano, kad jokios įtakos studijoms tai neturėtų. Į klausimą ar būtų reikalingas socialinis tinklas, skirtas atskiroms besimokančiųjų grupėms ir pritaikytas naudoti būtent mokymosi tikslais dauguma apklaustųjų atsakė teigiamai, 3 nenorėtų, kad socialiniai tinklai būtų siejami su mokslais ir 15 šiuo klausimu savo tvirtos nuomonės neturėjo. Taip pat didžioji dalis studijuodami pripažino, kad naudojami aplinkomis skirtomis bendrauti atskiroms grupėms. Visi duomenys pateikti žemiau.

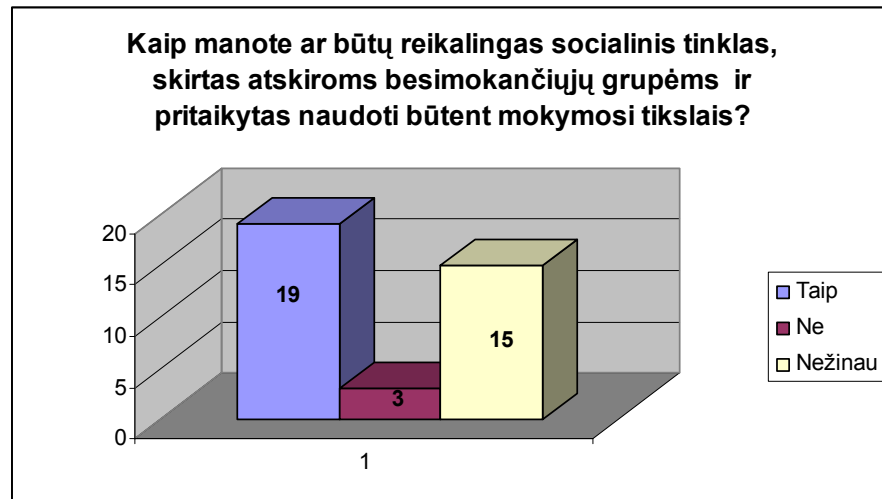

10 Pav. Socialinių tinklų panaudojimas mokymosi tikslams

11 pav. Socialinių tinklų įtaka mokymosi procesui

12. Pav. Socialinių tinklų panaudojimas mokymo tikslais

13 Pav. Informacija apie tai ar studijuojant yra tekę panaudoti grupėms skirtas aplinkas

Šiame darbe buvo išsiaiškinta, kaip asmenys yra susipažinę su socialine tinklaveika, kaip dažnai naudojami ir kokią įtaką tai daro jų gyvenimui. Išsiaiškinta respondentų nuomonė socialinių tinklų panaudojimo mokymosi tikslams. Svarbiausia yra daugiau dėmesio kreipti į besimokančiųjų poreikius, atsižvelgti į jų nuomonę. Tyrimo rezultatai rodo, kad žmonės žino kas yra socialiniai tinklai ir kai kurie suvokia taip pat ir neigiamus aspektus.

2 Priedas. Socialinių tinklų naudojimas Lietuvos aukštosiose mokyklose (tyrimas)

Vis daugiau įvairių įmonių, kavinių-restoranų, įvairių paslaugų tiekėjų „keliasi“ į socialinius tinklus, t.y. naudoja socialinius tinklus reklamai, bendravimui su klientais, informacijos sklaidimui, akcijų vykdymui ir t.t. Todėl kyla klausimas kiek Lietuvos aukštųjų mokyklų jau spėjo pastebėti socialinių tinklų teikiamą naudą ir naudoja juos savireklamai ar studentų pritraukimui.

Siekiant tai išsiaiškinti buvo atliktas tyrimas.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti kiek aukštųjų mokyklų jau naudoja socialinius tinklus. Tyrimas buvo atliekamas tik su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis. Išsiaiškinta, kad net 50 iš 60 universitetų turi susikūrę savo puslapius ar grupes įvairiose socialiniuose tinkluose. Tyrimo rezultatai pavaizduoti 6 ir 7 lentelėse. Rezultatai tik dar kartą patvirtina, kad populiariausias socialinis tinklalapis yra „Facebook“.

3 lentelė. Lietuvos valstybiniuose universitetuose naudojami socialiniai tinklai ir jų įrankiai

Nr.	Universiteto pavadinimas	YouTube						
1.	Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija						+	
2.	Kauno medicinos universitetas							
3.	Kauno technologijos universitetas	+		+			+	
4.	Klaipėdos universitetas						+	
5.	Lietuvos kūno kultūros akademija							
6.	Lietuvos muzikos ir teatro akademija		+				+	
7.	Lietuvos veterinarijos akademija							
8.	Lietuvos žemės ūkio universitetas						+	
9.	Mykolo Riomerio universitetas	+				+	+	
10.	Šiaulių universitetas	+					+	
11.	Vilniaus dailės akademija							
12.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas							
13.	Vilniaus pedagoginis universitetas							
14.	Vilniaus universitetas							
15.	Vytauto Didžiojo universitetas	+		+	+	+	+	

4 lentelė. Lietuvos valstybinėse kolegijose naudojami socialiniai tinklai ir jų įrankiai

Nr.	Kolegijos pavadinimas	YouTube						
1.	Alytaus kolegija						+	+
2.	Kauno kolegija			+			+	
3.	Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija							
4.	Kauno technikos kolegija							
5.	Klaipėdos valstybinė kolegija							
6.	Lietuvos jūreivystės kolegija							
7.	Marijampolės kolegija							
8.	Panevėžio kolegija			+			+	
9.	Šiaulių valstybinė kolegija	+					+	
10.	Utenos kolegija							
11.	Vilniaus kolegija	+				+	+	
12.	Vilniaus statybos ir dizaino kolegija	+					+	
13.	Žemaitijos kolegija							

Iš rezultatų matyti, kad socialiniai tinklai aukštosiose mokyklose yra naudojami. Taip studentams yra parodomas noras bendrauti, teikti informaciją ir noras įtraukti jį į savo bendruomenę.

Iš 15 Lietuvos universitetų socialinių tinklų įrankiais naudojasi 8 universitetai ir 6 iš 13 kolegijų.

3 Priedas. „Facebook“ socialinių priemonių kodai skirti integravimui su „Moodle“ virtualiaja mokymosi aplinka

Visi pateikti kodai jau yra pilnai sutvarkyti ir gali būti iškart naudojami „Facebook“ socialinių priemonių integracijai su „Moodle“.

Pateikti kodo fragmentai rankiniu būdu įterpiami į „Moodle“ mokymosi aplinkos kodą. Sistemos administratorius pats gali spręsti kurioje vietoje ir kaip nori įterpti pasirinktą socialinę priemonę.

Like mygtukas.

```
?>
<iframe
src="http://www.facebook.com/plugins/like.php?href=autensas.moodle.lt&send=true&layout=standard&width=450&show_faces=true&action=like&colorscheme=light&font&
mp;height=80" scrolling="no" frameborder="0" style="border:none; overflow:hidden; width:450px;
height:80px;" allowTransparency="true"></iframe>
<?php
```

Send mygtukas

```
?>
<div id="fb-root"></div><script
src="http://connect.facebook.net/en_US/all.js#xfbml=1"></script><fb:send href="autensas.lt" font="arial"
colorscheme="dark"></fb:send>
<?php
```

Login mygtukas

```
?>
<div id="fb-root"></div><script
src="http://connect.facebook.net/en_US/all.js#appId=APP_ID&xfbml=1"></script><fb:login-button
show-faces="true" width="200" max-rows="1"></fb:login-button>
<?php
```

„Facebook“ komentarai

```
?>
<div
id="fbroot"></div><scriptsrc="http://connect.facebook.net/en_US/all.js#xfbml=1"></script><fb:commen
ts href="autensas.moodle.lt" num_posts="2" width="500"></fb:comments>
<?php
```

„Facebook“ rekomendacijos

```
?>
<iframe
src="http://www.facebook.com/plugins/recommendations.php?site=moodle.autensas.lt%2Fmoodle&
width=300&height=300&header=true&colorscheme=light&font&border_color"
scrolling="no" frameborder="0" style="border:none; overflow:hidden; width:300px; height:300px;"
allowTransparency="true"></iframe>
<?php
```